

školski volonterski programi
u zaštićenim područjima prirode

V♥L♥NTIRAJ ZA PRIRODU, V♥L♥NTIRAJ ZA SEBE!

Priručnik za razvoj školskog
volontiranja u zaštićenim
područjima prirode

2019.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

IMPRESSUM

Izdavač: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Obala hrvatskog narodnog preporoda 7/III, 21 000 Split

Autori/ce: Duška Milinković, Josipa Ursić (Liga za prevenciju ovisnosti), Zrinka Jakl, Miranda Šimac, Valentina Štambuk, Marin Spetič (Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce)

Urednice: Duška Milinković, Zrinka Jakl

Lektura: Tina Disopra Zalović (Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce)

Fotografije: baza fotografija javnih ustanova nacionalnih parkova i parkova prirode Republike Hrvatske (grupa autora); Liga za prevenciju ovisnosti; Udruga Sunce

Grafičko oblikovanje: ACT Printlab d.o.o.

Tisak: Jafra Print d.o.o.

Naklada: 600 primjeraka ukupno 56 stranica, korice

Godina izdanja: 2019.

ISBN: 978-953-7810-05-4

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice u Splitu pod brojem 170924059.

Citiranje: Milinković, D., Jakl, Z. i sur. (2019): Priručnik za razvoj školskog volontiranja u zaštićenim područjima prirode - VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE. Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Split.

UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIŠ I ODRŽIVI RAZVOJ

sunce

BIOKOVO
Park prirode
Nature Park

**VRANSKO
JEZERO** Park prirode
Nature Park

KRKA
Nacionalni park
National Park

TELAŠĆICA
Park prirode
Nature Park

CENTAR ZA PRUŽANJE USLUGA
U ZAJEDNICI SPLIT

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDovi

UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Vlade Republike Hrvatske
Ured za udruge

Sufinanciranje bespovratnih sredstava osigurano je temeljem Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali iz Europskog socijalnog fonda te sredstava Državnog proračuna RH (PT1). Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Više informacija o fondovima Europske unije možete pronaći na mrežnim stranicama www.strukturfondovi.hr. Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce i ne odražavaju nužno stajalište Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

SADRŽAJ

Uvod	3
Volontiranje u zaštićenim područjima	3
Projekt volontiraj za prirodu, volontiraj za sebe!	8
Odgoj za volontiranje – zakonski okvir školskog volontiranja	13
Školski volonterski klubovi	16
Dobrobiti školskog volontiranja u zaštićenim područjima	17
Inkluzivno volontiranje - alat socijalnog uključivanja	19
Motivacija, izazovi i osnove održivosti školskih volonterskih programa u zaštićenim područjima – iskustvo projekta	21
Uloga koordinatora volontera – praćenje i podrška volonterskih aktivnosti	25
Koraci u osmišljavanju i provedbi školskih volonterskih programa u zaštićenim područjima – iskustvo projekta	27
Formiranje projektnog tima i razvoj partnerstva	28
Edukacija koordinatora volontera	30
Osmišljavanje i izrada volonterskih programa	31
Informiranje i regrutacija školskih volontera	33
Edukacija školskih volontera	35
Priprema volonterskih akcija	36
Provedba volonterskih akcija	39
Facilitacija partnerskih odnosa i komunikacija s javnošću	42
Evaluacija volonterskih programa	44
Evaluacija utjecaja projekta na školske volontere	44
Evaluacija volontera na projektu	49
Prilozi	51
Korištena literatura	55

UVOD

Priručnik za razvoj školskog volontiranja u zaštićenim područjima prirode - VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! namijenjen je odgojno-obrazovnim ustanovama, javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima, organizacijama civilnog društva te svim onima koji rade s mladima, kao i na razvoju volontiranja u prirodi.

Priručnik je izrađen u okviru projekta „VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! – školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode“ financiranog u okviru javnog poziva iz 2016. za financiranje projekata „Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa“ iz sredstava Europskog socijalnog fonda.

VOLONTIRANJE U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA

“More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu.” (Ustav Republike Hrvatske)

Zaštićena područja svojom ljepotom, bogatstvom i raznolikošću predstavljaju temeljnu vrijednost i jedno od najznačajnijih prirodnih dobara Republike Hrvatske. Zbog specifičnog geografskog položaja gdje se isprepliću panonski, dinarski, mediteranski i predalpski biogeografski utjecaji, Hrvatska je izrazito bogata u smislu krajobrazne i biološke raznolikosti. Zakonom o zaštiti prirode zaštićeno je 408 područja koja obuhvaćaju 8,54% ukupne površine Republike Hrvatske, odnosno 12,22% kopnenog teritorija i 1,94% teritorijalnog mora. Uz zaštićena područja, u Hrvatskoj postoje i područja proglašena važnima zbog očuvanja vrsta i staništa od europskog značaja. Ta područja čine ekološku mrežu (Natura 2000) koja obuhvaća 36,73% kopnenog teritorija i 15,42% obalnog mora Republike Hrvatske.

Nacionalnim parkovima i parkovima prirode upravljaju javne ustanove osnovane na nacionalnoj razini. Ostalim zaštićenim područjima i najvećim dijelom ekološke mreže upravljaju županijske te nekoliko lokalnih javnih ustanova. Javne ustanove brinu o zaštiti i promicanju zaštićenog područja u cilju očuvanja izvornosti prirode, nesmetanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te prikupljaju podatke u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode.

„Zaštićeno područje je geografski jasno određen prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojim se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekološkog sustava“ (Zakon o zaštiti prirode, NN 80/13, 15/18, 14/19).

Volonteri svojim radom na različite načine mogu doprinijeti radu javnih ustanova zaštićenih područja: obavljanjem specifičnih poslova za koje javna ustanova nema dovoljno kapaciteta, obavljanjem veće količine posla u kraćem vremenskom periodu, kao podrška tijekom specifičnih vremenskih perioda i događanja za vrijeme kojih se povećavaju opseg i složenost poslova, kao nepristrane osobe koje nemaju ulog u javnoj ustanovi te kao takve mogu na drugačiji način pristupiti korisnicima i lokalnoj zajednici i dati novu dimenziju radu javne ustanove.

Osim pružanja direktne podrške radu javnih ustanova, važnost volontiranja u zaštićenim područjima je i u osvještavanju stanovništva, posebno mladih o izazovima u upravljanju, rastućim problemima u okolišu te kako svaki pojedinac može doprinijeti očuvanju prirode za buduće generacije. Osviješteni i educirani, volonteri postaju ambasadori zagovaranja očuvanja prirode i konkretnih promjena u svojim zajednicama.

Mladi su danas sve više okrenuti tehnologijama i postaju odvojeni od prirode. Volontiranje u prirodi omogućava barem kratki odmak od tehnološkog društva i potiče razvoj zdravih stilova življenja, naviku šetnje i boravka u prirodi. To iskustvo mladima pomaže u boljem razumijevanju prirode i razvijanju odgovornog odnosa prema prirodi i okolišu.

Dobrobiti boravka u prirodi:

- Udisanje čistog zraka opušta organe i mišiće te pospješuje pravilan rad cijelog tijela, smanjuje upale, regulira krvni tlak.
- Sunčeve zrake izvor su vitamina D, važnog u imunološkom sustavu organizma.
- Izloženost širokom spektru prirodnih boja ima balansirajući utjecaj na psihičko i emotivno zdravlje.
- Boravak u prirodi pomaže psihičkoj i emocionalnoj opuštenosti, koja dovodi do inspiracije i kreativnosti.
- U prirodi češće stavljamo tijelo u položaje koji nam prirodno bolje odgovaraju (za razliku od višesatnog sjedenja ili stajanja).
- Pospješuje sluh – tišina godi našim ušima, koje su svakodnevno izložene buci i različitim zvučnim podražajima kao i brojnim informacijama. Prirodni zvukovi djeluju opuštajuće, ali i izoštravaju naš sluh.
- Pospješuje njih – priroda je nepresušan izvor aroma, koje imaju snažan utjecaj na naše emotivno i psihičko stanje.
- Pospješuje koncentraciju – relaksirajući tijelo i otpuštajući nepotrebne misli, postajemo fokusiraniji, dobivamo širu percepciju problema i inspiraciju za njihova rješenja.

- Promatranje prirodnih ciklusa i procesa može nas podsjetiti da za sve postoji mogućnost, vrijeme i mjesto, podsjetiti nas da je nužno usporiti i imati vrijeme za odmor, kako bi sretno i dobro funkcionirali. Također, uči nas strpljenju prema sebi i drugima.
- Opažanjem biljnih i životinjskih vrsta oko sebe, podsjećamo se da smo i mi samo dio ekosustava, međusobno povezani i ovisni o svim njegovim sastavnicama.

Brojne su aktivnosti u zaštićenim područjima u koje se mogu uključiti školski volonteri. Volonterske programe važno je osmišljavati u bliskoj suradnji s javnim ustanovama koje upravljaju zaštićenim područjima i nastavnicima/odgajateljima. Na taj način moguće je osmisлити programe koji istodobno odgovaraju stvarnim potrebama zaštićenih područja i primjereni su za školski uzrast. Volonterske aktivnosti trebaju se unaprijed planirati i uvrstiti u Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja javnih ustanova zaštićenih područja.

Primjer aktivnosti u zaštićenim područjima u koje se mogu uključiti školski volonteri:

Radovi na terenu:

- uklanjanje invazivnih vrsta
- održavanje botaničkih vrtova i parkova
- aktivno održavanje ugroženih staništa
- izgradnja i održavanje hranilišta za životinje
- rad na smanjenju opasnosti izbijanja požara (ručno krčenje)
- održavanje i izgradnja staza
- čišćenje plaža i staza te sakupljanje otpada
- obnova suhozida, maslinika i sl.

Istraživanje:

- kartiranje i praćenje stanja vrsta i staništa
- istraživanja geološke i biološke raznolikosti
- istraživanje arheoloških nalazišta
- snimanje i fotografiranje flore i faune, znamenitosti parkova, posjetitelja i sl.
- prikupljanje različitih osnovnih informacija i unos podataka.

Podrška i logistika:

- podrška tijekom festivala, otvorenih dana, natjecanja i sl.
- podrška u provedbi nadzora na terenu – mladi čuvari prirode
- podrška u edukacijskim i interpretacijskim aktivnostima
- distribucija edukativnih i promotivnih materijala.

U okviru „Projekta integracije u EU Natura 2000 (NIP projekt)“, a u koordinaciji Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, 2016. godine prvi put uspostavljen je administrativni i komunikacijski okvir za volontiranje u hrvatskim nacionalnim parkovima i parkovima prirode. U okviru projekta razvijena su 33 volonterska programa u 19 javnih ustanova te je postavljena internetska platforma za prijavu zainteresiranih, uglavnom individualnih i punoljetnih volontera. Projekt „VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE! nastavak je suradnje započete u okviru NIP projekta, čiji je cilj širenje mogućnosti volontiranja i na mlađu populaciju.

VOLONTIRAJ U PARKOVIMA HRVATSKE

VOLONTERSKI PROGRAMI U PARKOVIMA HRVATSKE PRIJAVI SE ZA VOLONTIRANJE GALERIJE KONTAKT

<http://volonteri.parkovihrvatske.hr/hr/>

PROJEKT VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE!

Projekt „VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! – školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode“ promovirao je i poticao provedbu programa školskog volontiranja u zaštićenim područjima prirode te rad na razvoju socijalnih vještina mladih. Projekt je trajao 24 mjeseca i to u razdoblju od 01.09.2017. do 31.08.2019. Ukupni iznos projekta bio je 1.211.473,24 kn, pri čemu je sufinanciranje Europske unije iz Europskog socijalnog fonda iznosilo 1.039.516,75 kn.

Nositelj projekta bila je Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, a proveden je u partnerstvu s Ligom za prevenciju ovisnosti, Obrtno tehničkom školom Split, Srednjom školom Ivana Lucića – Trogir, Centrom za pružanje usluga u zajednici Split, Javnom ustanovom „Park prirode Biokovo“, Javnom ustanovom „Nacionalni park Krka“, Javnom ustanovom „Park prirode Vransko jezero“ i Javnom ustanovom „Park prirode Telašćica“.

Ciljevi projekta:

1. razviti i unaprijediti kapacitete u odgojno-obrazovnim institucijama i javnim ustanovama za zaštitu prirode te kapacitete partnerskih udruga za volontiranje mladih u zaštiti okoliša i prirode
2. povećati broj educiranih i osnaženih volontera srednjoškolaca za aktivno sudjelovanje i volontiranje u zajednici u sektoru zaštite prirode i okoliša
3. osigurati prijenos znanja i iskustava te promovirati provedbu programa školskog volontiranja u zaštićenim područjima prirode.

Glavne aktivnosti:

- razvoj programa volontiranja u zaštiti prirode za srednjoškolski uzrast i edukacija za provedbu
- provedba programa školskog volontiranja
- evaluacija provedbe, dokumentiranje rezultata projekta, osiguravanje održivosti.

Rezultati:

- Putem treninga i prakse, vještinama za rad s volonterima educirano je i osnaženo 20 novih koordinatora volontera iz partnerskih organizacija.

- Organizirano je 18 informativnih radionica u partnerskim školama i Centru putem kojih je o mogućnostima volontiranja u okviru projekta informirano 379 mladih.
- Održano je 18 edukacijskih radionica putem kojih je 88 mladih u partnerskim školama i Centru educirano o tome što je volontiranje, kao i o zaštiti okoliša, parkovima koje će posjetiti i volonterskim akcijama koje će provoditi. Također, ojačali su komunikacijske i socijalne vještine.
- Razvijeno je 6 novih volonterskih programa za volontiranje školskih volontera u zaštićenim područjima NP Krka, PP Telašćica, PP Vransko jezero i PP Biokovo.

- Provedene su ukupno dvije dvodnevne i dvije jednodnevne volonterske akcije u zaštićenim područjima NP Krka, PP Telašćica, PP Vransko jezero i PP Biokovo. Ukupno je provedeno 6 dana volontiranja, u koje je uključeno 70 školskih volontera koji su odradili 1570 volonterskih sati.

Dodatnih četvero volontera pratilo je projekt tijekom cijele provedbe i ostvarilo 368,5 sati. Ukupna vrijednost volonterskog rada na projektu izražena u kunama je $1938,5 \text{ h} * 33 \text{ Kn} = 63.970,5 \text{ kn}$.

- Volonterski program „Mladi u obnovi suhozida“ - Nacionalni park Krka – Kod ulaza Lozovac obnovljeno je sto metara suhozida.

- Volonterski program „Mladi u obnovi suhozida i puteljaka“ - Park prirode Biokovo – U Botaničkom vrtu Kotišina obnovljeni su 15 metara suhozida, dva puteljka, edukativna ploča i podzid s klupicom za odmaranje.
- Volonterski programi „Mladi čuvari biljne ravnoteže“ i „Mladi uređivači posjetiteljske opreme“ - Park prirode Vransko jezero – Obnovljeni su boja na promatračnici i mostu pored jezera te stolovi i klupe za posjetitelje parka. Uklonjene su nepoželjne biljne vrste na području kanala Prosika.

- Volonterski program „Morska eko patrola“ - Park prirode Telašćica – Prikupljeno je 149 kilograma otpada, od toga 130 kg plastike, 14 kg stakla, te nešto manje gume, metalnog i tekstilnog otpada.

- Provedena je sustavna evaluacija utjecaja iskustva volontiranja na školske volontere te zadovoljstva sudjelovanja na projektu.
- Provedena je interna evaluacija uspješnosti projekta te je izrađen Plan održivosti volonterskih programa.
- Izrađeni su promotivni materijali projekta kojima se ojačala vidljivost projekta, ali su imali i važnu ulogu u jačanju osjećaja zajedništva tijekom volonterskih akcija.

- Projektne aktivnosti redovito su promovirane u medijima i na društvenim mrežama, a emitirano je i osam radijskih emisija u partnerstvu s Radio Suncem u kojima su gostovali i volonteri, a razgovaralo se o mladima, volonterstvu i zaštiti okoliša.

- Održana je dvodnevna „Konferencija o školskim volonterskim programima u zaštićenim područjima prirode - Završna konferencija projekta „VOLontlraj za prirodu, VOLontlraj za SEBE“ na kojoj su predstavljeni rezultati projekta te razmijenjena nacionalna i međunarodna iskustva o školskom volontiranju u prirodi. Na konferenciji je sudjelovalo 55 predstavnika zaštićenih područja, odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnog društva.

- Izrađen je i distribuiran „Priručnik za razvoj školskog volontiranja u zaštićenim područjima prirode - „VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE“.

ODGOJ ZA VOLONTIRANJE – ZAKONSKI OKVIR ŠKOLSKOG VOLONTIRANJA

U Republici Hrvatskoj volonterstvo je regulirano Zakonom o volonterstvu (NN 58/07, 22/13). Volontiranjem se smatra dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobit drugu osobu ili za zajedničku dobit, bez isplate novčane nagrade ili druge imovinske koristi.

Volontiranje je prepoznato i promiče se kao aktivnost ili usluga od interesa za Republiku Hrvatsku koja dovodi do aktivnog uključivanja osoba u društvena zbivanja, osobnog razvoja, poboljšanja kvalitete života, izgradnje socijalnog kapitala te do razvoja humanijega i ravnopravnijega demokratskog društva. Volontiranjem se stječu iskustva i razvijaju kompetencije potrebne i korisne za aktivno sudjelovanje u društvu, osobni razvoj i vlastitu dobit.

Školsko volontiranje, kao oblik volontiranja, predstavlja koncept u kojem škole, kao odgojno-obrazovne institucije, mogu promicati, poticati i organizirati volonterski rad. Uloga škole podrazumijeva informiranje učenika o značaju, vrijednostima i mogućnostima volontiranja te pružanje podrške učenicima kod organiziranja volonterskih aktivnosti unutar i izvan škole.

Zakonom o volonterstvu definira se i tko je volonter, što je posebno važno u kontekstu školskog volontiranja. Tako se primjerice, volonterom smatra osoba koja ima najmanje 15 godina, a maloljetne osobe s navršenih 15 godina sklapaju ugovor o volontiranju. Potrebno je da se aktivnostima bude suglasan zakonski zastupnik te da se aktivnosti ne obavljaju u razdoblju između 20.00 i 6.00 sati radnim danom te između 23.00 i 6.00 sati vikendom ili praznicima.

Volontiranje osoba mlađih od 15 godina naziva se odgojem za volontiranje. To podrazumijeva volontiranje učenika u odgojne i obrazovne svrhe, i to na način koji pridonosi njegovu razvoju i socijalizaciji. Također, organizator volontiranja mora biti odgojno-

obrazovna ustanova, ustanova socijalne skrbi ili druga pravna osoba koja organizira volontiranje u odgojne i obrazovne svrhe uz suglasnost nadležnih tijela. Ovakvom regulativom potiče se upravo odgojno-obrazovne institucije da aktivnije i intenzivnije promiču i provode volontiranje unutar svojih institucija.

Djeca i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske te u neformalnim oblicima učenja potrebno je upoznati s vrijednostima, ulogom i značajem volontiranja, omogućiti im stjecanje iskustva volontiranja, te kroz građanski odgoj i obrazovanje razviti cjelovitu osposobljenost za volontiranje, društvenu solidarnost i aktivno građanstvo. Zakon o volonterstvu (NN 58/07, 22/13)

Odgoj i obrazovanje ostvaruju se u školama na temelju nacionalnog kurikuluma, nastavnog plana i programa, te školskog kurikuluma. Svake školske godine škola je dužna izraditi školski kurikulum i godišnji plan i program rada kao osnovne dokumente na temelju kojih radi.

Školski kurikulum donosi se na temelju nacionalnog kurikuluma, a utvrđuje dugoročne i kratkoročne planove i program rada škole s izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima, nastavni plan i program izbornih predmeta i druge odgojno-obrazovne aktivnosti, te programe i projekte prema smjernicama Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda.

Edukacije za volontere i koordinate volontera te volonterske akcije potrebno je planirati i uvrstiti u nastavni kurikulum srednjih škola te Godišnji plan i program ustanova socijalne skrbi.

Školski kurikulum donosi Školski odbor do 30. rujna tekuće školske godine na prijedlog Nastavničkog vijeća, a sukladno članku 28. stavak 7. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Stoga je volonterske akcije i općenito volonterske programe u kojima će sudjelovati škola, potrebno prijaviti na razmatranje Nastavničkom vijeću do 15. rujna tekuće školske godine.

U kurikulumu Obrtno tehničke škole 2018. - 2019. u okviru poglavlja Izvannastavne aktivnosti nalazi se Školski volonterski klub čiji je cilj odgoj mladih na području solidarnosti, humanosti, međusobnog pomaganja te volontiranje u lokalnoj zajednici. Namjena programa je stjecanje znanja o vlastitoj aktivnoj ulozi u lokalnoj zajednici i u vlastitom životu, pomaganje ranjivim skupinama populacije, upoznavanje i razvoj osobnih kapaciteta, razvoj osobnosti, stjecanje volonterskog iskustva. Nositeljice programa su: Marijana Petrić Maršić, dipl. psih. i Ružica Vorgić Krvavica, prof. ped. te učenici škole, a način realizacije programa je putem organizacija različitih volonterskih akcija na razini škole.

ŠKOLSKI VOLONTERSKI KLUBOVI

Potreba za doprinosom, bilo da dajemo svoje znanje, vrijeme ili neki drugi oblik energije, pojedincu ili prirodi, već dugo je sastavni dio tradicije naših lokalnih zajednica. Solidarnost je tradicionalno jedna od visoko vrednovanih vrijednosti u našem društvu, bez obzira na postojeću društveno ekonomsku situaciju. Vrijednosti dobrovoljnog pomagačkog rada iz generacije u generaciju prenose se na različite načine: roditeljskim primjerom, (ne)strukturiranim volonterskim aktivnostima u okviru škole ili neke druge obrazovne, javne ili institucije socijalne skrbi. Također, promocijom dobre prakse volontiranja među mladima volontiranje sve više postaje „đir“ i pozitivna vrijednosna identifikacija mladih.

Volonterski klubovi oblik su strukturiranog pristupa razvoju volontiranja u školi koji može biti organiziran i djelovati u sklopu škole, no moguće ih je organizirati i u institucijama socijalne skrbi, učeničkim domovima, organizacijama civilnog društva i slično.

Obično na razini škole ili odgojne ustanove osnivanje volonterskog kluba pokreću motivirani predstavnici školskih stručnih službi, bibliotekari ili nadahnuti profesori koji pomagačku dimenziju njeguju i kao osobnu vrijednost. U tom procesu bitna je uspostava volonterskog kluba kao formalne strukture budući da standardizirani pristup olakšava djelovanje, no to je ujedno i veća pretpostavka održivosti. Formalna struktura pretpostavlja definirane oblike djelovanja, voditelje aktivnosti, vrstu aktivnosti, mjesto i vrijeme provedbe aktivnosti, informiranje, regrutiranje i uključivanje učenika, planiranje i koordiniranje aktivnosti, praćenje i izvještavanje volonterskih sati, promociju volonterskih aktivnosti te poduku mladih o koracima osmišljavanja projekta/volonterske akcije. Volonterske aktivnosti predstavljaju konkretan doprinos odgojno-obrazovnoj funkciji institucije, te uče mlade solidarnosti, odgovornosti i proaktivnom pristupu u rješavanju problema zajednice. Zajednički cilj im je ostvarivanje pozitivnih društvenih promjena.

DOBROBITI ŠKOLSKOG VOLONTIRANJA U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA

Svijest o dobrobiti i značaju volontiranja razvija se od najmlađe dobi, u čemu ključnu ulogu ima škola. U slučaju školskog volontiranja u zaštićenim područjima, dobrobit volontiranja prisutna je kod svih uključenih i šire.

Dobrobiti za školske volontere:

- rast samopouzdanja i osobnog zadovoljstva
- mogućnost zabave i druženja s istomišljenicima
- razvijanje solidarnosti i suosjećanja
- učenje strpljivosti i ljubaznosti
- razumijevanje različitosti
- razumijevanje ideje aktivnog građanstva
- razvijanje vještina vođenja razvijanje kritičkog mišljenja
- osvještavanje slobodne volje i slobodnog vremena
- razvijanje novih znanja i vještina
- širenje društvenog kruga i nova prijateljstva
- pobuđivanje interesa o važnim pitanjima i nadahnuće drugima
- sudjelovanje u aktivnostima zdravim za um i tijelo
- boravak u najljepšim dijelovima Hrvatske
- učenje o problemima zaštite prirode i proaktivnim rješenjima
- učenje novih i održavanje postojećih vještina
- stjecanje liderskih vještina, radnog iskustva i mogućih poslovnih kontakata.

Dobrobiti za škole:

- djeluje kao “škola - prijatelj zajednice“
- odgovara na stvarne potrebe zajednice
- osjećaj pripadnosti zajednici
- osjećaj zadovoljstva školskog kolektiva
- unaprjeđenje odnosa između nastavnika i učenika
- sadržajni školski kurikulum
- jačanje povjerenja.

Dobrobiti za javne ustanove zaštićenih područja:

- obavljanje poslova za koje javna ustanova nema dovoljno kapaciteta
- obavljanje velike količine posla u kratko vrijeme
- unaprjeđenje edukacijskog kapaciteta javne ustanove i zaštićenog područja
- jačanje edukacijske i socijalne uloge zaštićenih područja
- otvaranje javne ustanove prema javnosti - uključivanje javnosti
- njegovanje suradničkog odnosa sa školama - učenicima i nastavnicima
- informiranje i edukacija mladih i njihovih roditelja o ugroženosti i potrebama zaštićenih područja te ustanova koje njima upravljaju.

Dobrobiti za zajednicu:

- dostupnost različitih usluga u zajednici
- osviješteni mladi ljudi kao aktivni članovi društva
- rješavanje stvarnih problema u zajednici
- stvaranje novih vrijednosti u zajednici
- pozitivan utjecaj na život drugih
- socijalno uključivanje na djelu
- mogućnost preobrazbe zajednice
- širenje etičkog i bioetičkog senzibiliteta
- doprinos rješavanju bioetičkog problema svakidašnjice
- priroda i zaštićena područja kao sastavni dio zajednice, a ne izolirana područja.

INKLUZIVNO VOLONTIRANJE - ALAT SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA

Suradnjom ostvarenom na projektu, pokazalo se da je volontiranje u zaštiti prirode, osim za školsko volontiranje, prikladno i za inkluzivno volontiranje koje podrazumijeva uključivanje socijalno osjetljivih skupina.

Inkluzivno volontiranje možemo definirati kao volontiranje dostupno svim ljudima, bez obzira na dob, kulturu, rod, seksualnu orijentaciju, nacionalnost, vjeroispovijest, socijalni status ili invalidnost. Inkluzija u kontekstu volontiranja znači sudjelovanje osobe s nekom poteškoćom, koja joj inače smanjuje mogućnosti uključivanja, u redovno volontiranje.

„Sudjelovanjem u projektu dobio sam prihvaćanje različitosti drugih.“ *Korisnik Centra za pružanje usluga u zajednici Split*

„Osmišljeni i provedeni grupni volonterski programi u zaštiti prirode pokazali su se uspješnima za provedbu školskog volontiranja ali i inkluzivnog volontiranja koje podrazumijeva uključivanje socijalno osjetljivih osoba“, jedan je od zaključaka evaluacije projekta.

„Poticanje društvene integracije je besmislena aktivnost ako se ljudima ne pruži mogućnosti da se okupljaju. Volontiranje čini upravo to. Volontiranje građanima pomaže da se povežu s drugim ljudima u svojoj lokalnoj zajednici. Ono stvara veze i zajedničke identitete koji nadilaze površne razlike koje bi se inače mogle činiti važnima. Volontiranje pruža i smislen način nošenja s društvenim problemima – kao što su smanjenje društvene izolacije ili poboljšanje mentalnog zdravlja – kako volonteru tako i osobi za koju se volontira.“ Gradonačelnik Londona Sadik Khan

Volontiranje je društveni fenomen koji u sebi nosi veliki potencijal osobne i društvene preobrazbe. U procesu volontiranja osoba se mijenja, upoznaje sebe, razvija samopouzdanje, samopoštovanje, unaprijeđuje komunikacijske vještine, osvještava osjećaj doprinosa drugima, nalazi novi životni smisao, a često i novi životni smjer. Volontiranje često djeluje vrlo inspirativno i osnažujuće, kako na volontera tako i na onoga koji prima njegovu pomoć. Pogledamo li dalje od uvriježenih, pogrešnih mišljenja, pripadnici tzv. marginaliziranih skupina u svaki volonterski program, pa tako i u ustanovu, unose jedinstven spoj vrijednosti, znanja i vještina. Takvi programi razbijaju predrasude i stereotipe, doprinose smanjenju diskriminacije i mijenjaju percepciju o skupinama ljudi koji su do sada u pravilu bili primatelji (volonterskih) usluga. Programi koji omogućavaju volontiranje pripadnika socijalno osjetljivih skupina osvještavaju specifičan i jedinstven doprinos, koji te skupine mogu volontirajući pružiti društvu pružajući im priliku za napuštanje uloge korisnika i ulazak u ulogu pomagača te tako i pronalazak svog mjesta u njemu, a ne na njegovim marginama.

Prema toj definiciji, korisnici ustanova socijalne skrbi i učenici smanjenih intelektualnih kapaciteta spadaju u socijalno isključene skupine. Isto tako, mladi izraženih intelektualnih sposobnosti ili talenata, zbog svoje različitosti mogu se osjetiti društveno izolirani. Stoga su njihovi odgajatelji i nastavnici, koordinatori volontera, u ovom projektu prepoznali izuzetnu priliku za njihovu društvenu afirmaciju te razvoj njihovog samopouzdanja i samopoštovanja, a što su potvrdili i sami volonteri u evaluacijskim anketama tijekom provedbe projekta.

Rezultati evaluacije projekta značajno pokazuju da volontiranje ima potencijal doprinosa osobnom osjećaju vrijednosti, učinkovitosti, korisnosti i cijenjenosti pojedinca u odnosu na društvo.

„Socijalna mreža volontera je pozitivan oblik organiziranja i obrazovanja te predstavlja društveni aktivizam za boljitak zajednice“, jedan je od zaključaka projektna evaluacije.

„U ovom projektu naši korisnici/volonteri imaju okolinu koja pruža potporu i vrlo je motivirajuća, a aktivnosti su tako posložene da odgovaraju njihovim interesima i sposobnostima, uz razvijanje novih vještina i znanja o procesima volontiranja, ekologije i ljudskim odnosima. Mišljenja sam da smo na pravom putu socijalne integracije skupine korisnika i korisnika s poteškoćama u ponašanju i zato hvala od srca udrugama civilnog društva i školama koji su naši partneri na projektu.“ Edin Nurkić, voditelj Odjela smještaja, timske procjene i prihvata, koordinator volontera, Centar za pružanje usluga u zajednici Split

MOTIVACIJA, IZAZOVI I OSNOVE ODRŽIVOSTI ŠKOLSKIH VOLONTERSKIH PROGRAMA U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA – ISKUSTVO PROJEKTA

Prilikom osmišljavanja i planiranja volonterskih programa važno je uzeti u obzir specifične potrebe, motivaciju i kapacitete, ali i izazove njihove provedbe u organizacijama uključenim u ovaj oblik volontiranja.

Motivacija

„Iz perspektive škole kao odgojno-obrazovne ustanove, volonterske aktivnosti u organizaciji škole ponajprije shvaćamo kao odgojne. U želji i nastojanju da škola ne postane tek formalna ustanova usmjerena na znanje i odgoj koji je više individualan i strukturiran, volontiranje se pojavljuje kao niz organiziranih aktivnosti koje potiču solidarnost, suosjećanje, osvještavanje slobodne volje i slobodnog vremena pojedinca, usmjerenih na ostvarivanje konkretnih dobrobiti za pojedinca, ali i za zajednicu u kojoj živi. Uključivanjem u volonterske aktivnosti škola izlazi iz svojih okvira i izravno ulazi u lokalnu zajednicu te tako postaje živi dio nje. Učenici se nalaze u novom prostornom i socijalnom okruženju u kojem, funkcionirajući u novim životnim situacijama, grade samopouzdanje stvarajući nove prilike za društvenu afirmaciju. Sama zajednica dobiva nove generacije mladih ljudi, koje će nesebičnim sudjelovanjem u zajednici pridodati niz novih vrijednosti.“ *Ružica Vorgić Krvavica, prof. ped., Obrtna tehnička škola Split*

„Škola upoznaje mlade s vrijednostima volontiranja, čime se najbolje ostvaruje koncept iskustvenog učenja. Učenici afirmiraju pozitivne vrijednosti te razvijaju socijalne vještine. Volontiranje učenicima omogućuje izgradnju njihovog moralnoga identiteta i potiče ih na stvaranje pozitivnih promjena u zajednici. Škola postaje aktivni član lokalne zajednice i šire javnosti koja djeluje i vrednuje ono što se u njima čini, a lokalna zajednica i šira javnost djeluje i vrednuje ono što se u školi uči i čini.“ *Anita Klarić, prof. sociologije i filozofije, koordinatorka volontera, Srednja škola Ivana Lucija Trogir*

Ustanova socijalne skrbi, čiji su korisnici mladi s poremećajima u ponašanju, motivaciju za provedbu volonterskih programa vidi u prilici za ponovno uključivanje svojih korisnika u zajednicu te kao jedan od načina zaustavljanja njihove daljnje stigmatizacije. Prilika je to i da ovi mladi ljudi vrate zajednici ono što su od nje dobili, a ujedno i model za uspostavu jedne drugačije mreže socijalne podrške.

Također, kao jedan od rizika socijalne isključenosti, detektiran je i neadekvatan tretman darovitih učenika, a on može biti uspješno preveniran njihovim uključivanjem u volontiranje.

Predstavnici javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima drže kako je, osim njihove pomagačke uloge, volontere važno uključiti i u sustav upravljanja. Vrijednost volontera u motivacijskom smislu očituje se u pozitivnom ozračju koje stvaraju svojim doprinosom, unaprjeđuju socio-komunikacijsku dimenziju rada u ustanovi, a ujedno potiču prilike za nova prijateljstva, kao i mogućnosti za osobni rast i razvoj. Motivaciju za uključivanje volontera vide i u očuvanju tradicije, kao i u svrhu prevencije devastiranja prirode, a ne samo saniranja štete.

S obzirom na ulogu civilnog društva kao dionika socijalnog, ekonomskog i političkog razvoja te pokretača pozitivnih društvenih promjena, organizacije civilnog društva u svojstvu nositelja i partnera na projektu iznimno su motivirane za daljnje razvijanje volonterskih programa. Iskustva, znanja i vještine, stečene i razvijene u provedbi dosadašnjih projekata koji su za cilj imali uspostavu volonterske infrastrukture u zaštićenim područjima, čine značajan organizacijski resurs. Daljnja podrška umrežavanju dionika i facilitiranju procesa razvoja partnerskih odnosa te nastavak izgradnje volonterske infrastrukture i razvoj novih programa, prirodni su pravci djelovanja u procesu održivog razvoja zajednica.

Izazovi

Veći opseg administrativnih poslova u radnom opisu koordinatora volontera, prvenstveno zbog procedura prikupljanja potrebnih suglasnosti od strane zakonskih zastupnika, odnosno skrbnika mladih (koji često nemaju ni prebivalište u gradu u kojem se nalazi ustanova socijalne skrbi), može se pokazati kao izazov u provedbi. Također, na razini iste ustanove, izazovi se mogu ogledati u potrebi stalnog osmišljavanja različitih načina za održavanje motivacije i pažnje korisnika u dnevnim aktivnostima, pa tako i u samom procesu volontiranja.

Stalni izazov za javne ustanove zaštićenih područja odnosi se na to kako vrijednost volontiranja u ustanovi podignuti na višu razinu, odnosno kako utjecati na to da ona postane zajednička vrijednost prepoznatljiva i važna upravljačkom tijelu, ali i svim zaposlenicima. Ukoliko bi ta dimenzija bila ostvarena, u praksi bi to značilo puno veću podršku u radu s volonterima. Predstavnici ustanova navode i permanentnu potrebu za jačanjem osobnih komunikacijskih kapaciteta i usavršavanjem socijalnih vještina, posebno u vrijeme rada s novim generacijama mladih, koje nosi nove izazove.

Predstavnici škola kao najveći izazov u razvoju i provedbi volonterskih programa vide financijsku i institucionalnu (ne)održivost, a drže da bi rješenje moglo biti u institucionalizaciji volontiranja, ali i strateškom umrežavanju i povezivanju, koje bi ujedno riješilo i problematiku pojedinačnih istupa u javnosti.

Organizacije civilnog društva izazove vide u nedostatku strateške financijske potpore, koja bi osigurala održivost volonterske infrastrukture u smislu kontinuirane stručne edukacije u području jačanja profesionalnih kapaciteta i podrške procesu razvoja volonterskih programa, ali i njihove provedbe.

Izazov za sve uključene predstavlja još uvijek nedovoljna valorizacija volontiranja u hrvatskom društvu, kao rada na organizaciji i poticanju volontiranja unutar vodećih struktura.

Preporuke za održivost

Ukoliko je volontiranje prepoznato na razini politike organizacije i promovira se na razini ustanove kao jedna od organizacijskih vrijednosti, sudjelovanje učenika u volonterskim akcijama (ponekad i u vrijeme nastave) imat će podršku i veće razumijevanje ravnatelja i ostalog nastavnog osoblja. Ukoliko organizacija ima izrađen Pravilnik o radu s volonterima, to će zasigurno pomoći podizanju vrijednosti volontiranja na višu organizacijsku razinu. U svrhu boljeg razumijevanja dobiti volontiranja na razini organizacije, prijedlog je da se osim obuke za koordinatore volontera, organiziraju i informativne radionice o značaju i vrijednosti volontiranja i za ostalo nastavno osoblje škola, kao i ustanova socijalne skrbi te zaposlenike javnih ustanova zaštićenih područja.

Sama činjenica postojanja Volonterskih klubova na razini škola preduvjet je i pretpostavka daljnjeg razvoja i održivosti školskih volonterskih programa.

Ustanova socijalne skrbi volontiranje definira i kao specifičan odgojni alat, a održivost se ogleda u činjenici da je on sastavni dio odgojnog procesa.

Javne ustanove zaštićenih područja smatraju da bi održivost trebala osigurati lokalna i međuzupanijska umrežavanja te izrada strategija razvoja volonterskih programa. Izrada strategija ujedno bi pomogla, da se percepcija javnih ustanova u javnosti promijeni te da ih se više ne doživljava samo kao ustanove koje dobivaju novac, nego i kao subjekte koji doprinose lokalnoj zajednici.

Organizacije civilnog društva prepoznaju potencijal održivosti daljnjim radom na razvoju partnerstva i umrežavanju međusektorskih resursa, koristeći svoja znanja i vještine u stvaranju novih vrijednosti i društvenog kapitala.

ULOGA KOORDINATORA VOLONTERA – PRAĆENJE I PODRŠKA VOLONTERSKIH AKTIVNOSTI

Koordinator volontera je osoba koja vodi volontere, njihove programe i razvoj suradnje za volontiranje u školi, ustanovi socijalne skrbi, javnoj ustanovi zaštićenih područja, organizaciji civilnog društva. Budući da predstavlja važnu ulogu u organizaciji, na tom mjestu trebala bi biti osoba s odgovarajućim kompetencijama i osobinama. Uloga koordinatora je dvojaka: s jedne strane, značajno doprinosi motivaciji volontera i djelatnika institucije, dok je s druge strane, koordinator tu da razvije i njeguje dobre odnose s drugim organizacijama u zajednici. Iz toga slijedi da koordinator ima i ulogu svojevrsnog ambasadora svoje organizacije prema široj zajednici, ali i ulogu mentora mladim volonterima.

Da bi mogao ispuniti te zahtjeve, koordinator volontera treba imati sustav vrijednosti i kompetencije potrebne za ostvarivanje tih uloga. Osobne i stručne kompetencije pomoći će mu u prepoznavanju vrijednosti i potreba učenika koji se odlučuju za volontiranje, kao i u pomaganju da se realiziraju kroz volontiranje. Istraživanja i iskustvo pokazuju da o mjeri u kojoj učenici volonteri zadovolje svoje potrebe, ovisi i hoće li ponovno volontirati. Zahvaljujući samoj prirodi procesa volontiranja dolazi do međusobne razmjene, čiji je rezultat jačanje osobnih kapaciteta, kako volontera tako i samog koordinatora - mentora.

Dosad su koordinatori volontera u školskom volontiranju bile uglavnom osobe iz stručnih službi, no sve je više motiviranih profesora i nastavnika čiji je osobni entuzijazam glavni pokretač školskih volonterskih programa. Bez obzira na struku, visoko motivirane osobe bit će bolji koordinatori i mentori. Svoj entuzijazam prenijet će na učenike volontere, čime će oni steći korisno i ispunjavajuće iskustvo i rado ponovno volontirati. Uloga koordinatora volontera profesorima omogućava ostvarivanje dubljeg odnosa s učenicima, čime jedni i drugi dobivaju više od uobičajenog boravka na nastavi. Osim što će koordinatori učenike upoznati s pojmom i mogućnostima volontiranja, osigurat će im uvjete za volontiranje, stalnu podršku i poticaj te način da se njihov rad prizna i vrednuje.

„Dobrobiti volontiranja za školu vidim kroz osobni rast i razvoj te stjecanje socijalnih kompetencija djelatnika škole. Također ga vidim u promociji takvih programa pri upisu novih učenika, kao i samoj promociji škole. Posljedica je i dobar i cijenjen status u lokalnoj zajednici.“ *Branka Dumanić, prof. geografije, tal. jezika i književnosti, koordinatrica volontera, Srednja škola Ivana Lucića Trogir*

„Otvaranje obrazovne institucije prema neprofitnim organizatorima slobodnog vremena mladih te svih dionika društva razvijanjem sustava vrijednosti za opće dobro kroz sustav odgoja i obrazovanja. Škola upoznaje mlade s vrijednostima volontiranja, čime se najbolje ostvaruje koncept iskustvenog učenja.“ *Anita Klarić, sociologije i filozofije, koordinatrica volontera, Srednja škola Ivana Lucića Trogir*

KORACI U OSMIŠLJAVANJU I PROVEDBI ŠKOLSKIH VOLONTERSKIH PROGRAMA U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA

– ISKUSTVO PROJEKTA

Kvaliteta školskih volonterskih programa proizlazi iz pomnog promišljanja svakog njegova elementa i koraka u razvoju. Klasične korake ciklusa upravljanja volonterima dopunili smo iskustvima iz projekta VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE!, kako bi drugima olakšali put kroz proces uspostave i provedbe školskih volonterskih programa u zaštićenim područjima.

Koraci u osmišljavanju i provedbi školskih volonterskih programa u zaštićenim područjima

FORMIRANJE PROJEKTOG TIMA I RAZVOJ PARTNERSTVA

Kod specifičnih oblika volontiranja kao što je školsko ili inkluzivno volontiranje, nužno je jasno specificiranje motivacije, potreba, očekivanja, kapaciteta i uloga svih uključenih organizacija. Kako bi se uredili međusobni odnosi, preporučuje se precizno definiranje uloga i obveza kroz sklapanje partnerskih sporazuma, te kontinuirana i otvorena komunikacija.

Uloge pojedinih organizacija u pripremi i provedbi školskog volontiranja mogu biti različite. U okviru projekta VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! partneri su imali sljedeće uloge:

Javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjem:

- definiranje potreba zaštićenog područja, opisa poslova volontera, davanje inputa za izradu volonterskog programa
- pružanje informacija o zaštićenom području i situaciji na terenu
- informiranje volontera o ponašanju u zaštićenom području
- osigurati stručne osobe koje na terenu mogu objasniti konkretne poslove - što će raditi i na koji način
- logistička podrška tijekom volonterskih akcija
- zahvala volonterima – usmena zahvala od strane ravnatelja ili drugih odgovornih osoba, pismena zahvalnica, promotivni materijali za volontere.

Odgojno-obrazovne ustanove/Ustanove socijalne skrbi:

- sudjelovanje u razvoju volonterskih programa, identifikaciji opisa poslova koji su svojim sadržajem, obimom i trajanjem najprimjereniji za školski uzrast
- identificiranje, pozivanje i motiviranje potencijalnih volontera na sudjelovanje te selekcija volontera
- definiranje najpogodnijeg vremena i prostora za edukaciju te volonterske akcije u kontekstu drugih obaveza (školskih natjecanja, krizme) te mogućnosti izostanaka sa nastave tijekom školske godine
- komunikacija s volonterima i njihovim roditeljima/skrbnicima, informiranje o edukacijama, volonterskim akcijama
- pribavljanje suglasnosti roditelja/skrbnika
- pratnja tijekom volonterskih akcija, ali i primjer vlastitim radom na volonterskim akcijama.

Organizacije civilnog društva:

- osmišljavanje i provedba edukacije za koordinatore volontera
- definiranje elemenata volonterskih programa i njihovo strukturiranje
- informiranje i edukacija volontera putem radionica
- logistička organizacija volonterskih akcija
- popratna administracija - volonterski ugovori, vođenje evidencije volontera, volonterskih sati, putni nalozi
- cjelokupna koordinacija i komunikacija.

Uloge su dijelom bile unaprijed zadane samim projektom i raspodjelom proračuna među partnerima. Potpisivanje ugovora o volontiranju jedna je od administrativno - pravnih osnova za isplatu troškova putovanja, smještaja i prehrane volontera, čime je partner na kojem je bio ovaj dio proračuna automatski postao organizator volontiranja i imao je obvezu izvještavanja ostvarenih volonterskih sati i povezanih troškova prema nadležnom ministarstvu (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku).

EDUKACIJA KOORDINATORA VOLONTERA

Uspješno volontiranje je ono u kojem su nakon njegove provedbe zadovoljni i organizator volontiranja i volonter. Za organizaciju i provedbu učinkovitog volontiranja potrebno je da osobe koje rade s volonterima imaju određena znanja i vještine. Ona obuhvaćaju poznavanje zakonskog i administrativnog okvira volontiranja u Hrvatskoj, poznavanje ciklusa upravljanja volonterima te njegovih glavnih faza, razumijevanje značaja i uloge koordinatora volontera, razumijevanje i definiranje opisa posla volontera, poznavanje metoda i tehnika pronalaženja volontera, poznavanje procesa odabira i kvalitetnog uključivanja volontera u organizaciju, razumijevanje važnosti orijentacije i treninga volontera, razumijevanje procesa mentoriranja i supervizije volontera, svijest o nužnosti rada na razvoju komunikacijskih vještina koordinatora volontera ali i svih ostalih zaposlenika uključenih u rad s volonterima te razumijevanje osnovnih elemenata i tehnika evaluacije volonterskog angažmana.

Rad s mladima je specifičan, jer se radi o skupinama koje tek stječu znanja i radne navike, osamostaljuju se, upoznaju sa svojim interesima i talentima, razvijaju komunikacijske vještine, te razumijevanje međuljudskih odnosa i sustava društvenih vrijednosti. Stoga je važno da osobe koje koordiniraju volontiranje mladih, uz motivaciju imaju i edukaciju iz područja upravljanja ljudskim resursima, što podrazumijeva rad na razvoju komunikacijskih i socijalnih vještina.

Osnovne edukacije za koordinatore volontera na godišnjoj razini periodično provode regionalni i lokalni volonterski centri <https://www.hcrv.hr/kontakti/mapa>. Povremene prilike za edukaciju pružaju i specifični projekti koje provode organizacije civilnog društva, škole, javne ustanove zaštićenih područja i druge slične skupine koje se bave razvojem i provedbom volontiranja. Često su ovi treninzi specijalizirani za specifične organizatore volontiranja, oblike volontiranja ili skupine volontera.

OSMIŠLJAVANJE I IZRADA VOLONTERSКИH PROGRAMA

Volonterski programi trebaju biti osmišljeni na temelju opisa poslova koji reflektiraju stvarne potrebe zaštićenog područja. Važno je da budu usklađeni s postojećim zakonskim okvirom u smislu zaštite prirode i okoliša, ciljevima zaštite te strateškim i drugim dokumentima zaštićenog područja (plan upravljanja, prostorni plan, pravilnik o zaštiti i očuvanju i sl.). Također, važno je da se volontiranje provodi na primjeren način te u vrijeme i na lokacijama koje ne ugrožavaju ni prirodu, ni sudionike volontiranja. Iako namjera volontiranja može biti pozitivna, ona može imati negativan utjecaj na prirodu, kao što je primjerice akcija pošumljavanja neprimjerenim vrstama ili na neprimjerenom području. Pri odabiru poslova i lokacija volontiranja treba promisliti je li za planirane aktivnosti potrebno dodatno dopuštenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike i drugih institucija ili vlasnika zemljišta.

Kako bi se sve navedeno osiguralo, u osmišljavanje volonterskog programa trebaju biti uključeni stručna služba i služba čuvara prirode zaštićenog područja. Potrebno je imati i konačno odobrenje i podršku ravnatelja javne ustanove zaštićenog područja za provedbu volonterskog programa.

Kod školskog volontiranja riječ je o osjetljivim skupinama volontera, stoga je potrebno dobro promisliti koji su poslovi primjereni za njihov uzrast te koja su njihova znanja i vještine, kao i očekivana razina motivacije za rad na terenu. Treba promišljati i o vremenu te trajanju volontiranja, kao i svim popratnim detaljima kao što su smještaj, prijevoz, prehrana, osiguranje i slično, vodeći računa o zakonskom okviru za volontiranje. U elemente razvoja volonterskog programa važno je uključiti njihove nastavnike i odgovajatelje, kao i osobe koje poznaju mlade koji će volontirati, njihove navike, kapacitete te motivaciju. Dragocjena je i podrška ravnatelja odgojno-obrazovnih ustanova iz kojih dolaze volonteri. Prema Zakonu o volonterstvu, kod volontiranja maloljetnika organizator mora osobitu pozornost posvetiti zaštiti dobrobiti zdravlja i čudoređa maloljetnih volontera i osigurati odgovarajuće uvjete prikladne njihovoj dobi, kao i nadzor i podršku stručne osobe.

Temeljem svega navedenog, potrebno je izraditi cjeloviti volonterski program kao bazu za pomno promišljeno i dobro isplanirano volontiranje. Volonterski programi razvijeni u okviru projekta VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! bili su usmjereni na jednodnevne i dvodnevne volonterske akcije za veće skupine školskih volontera, međutim školski volonteri mogu sudjelovati i u drukčijim volonterskim programima (kraći, duži, manji broj volontera i sl.).

Elementi volonterskog programa:

- naziv javne ustanove zaštićenog područja
- naziv škole/odgojne institucije, organizacije civilnog društva u partnerstvu s kojom se program provodi
- naziv volonterskog programa za školske volontere
- opis posla na kojem će volonteri raditi
- kompetencije koje kroz ovaj program želimo razviti kod volontera
- relevantnost opisa posla iz pozicije JU
- pokazatelj uspješnosti volonterskog programa iz perspektive JU, škole i volontera
- poziv za volontere kroz koji je sadržana poruka o potrebi JU i naglašen doprinos volontera
- opis mjesta volontiranja (lokacije)
- vrijeme volontiranja
- broj potrebnih volontera
- način orijentacije volontera (orijentacijski paket javne ustanove)
- način edukacije volontera za obavljanje posla (osobe i metodologija)
- način koordiniranja i supervizije volontera (osobe i uloge)
- nagrada/dobrobit koju će volonter imati za vrijeme uloženo u rad javne ustanove te kako će biti motiviran za daljnje volontiranje
- smještaj volontera
- prehrana volontera
- organizacija putovanja
- osiguranje volontera od nezgode
- alat potreban za rad
- neformalni dio programa, druženje nakon radnog dijela
- ocjena složenost provedbe volonterskog programa i mogućih rizika
- definiranje i procjena troškova provedbe volonterskog programa.

INFORMIRANJE I REGRUTACIJA ŠKOLSKIH VOLONTERA

Mladi često nisu upoznati s pojmom, kao ni mogućnostima volontiranja. U okviru projekta u partnerskim odgojno-obrazovnim institucijama organizirane su informativne radionice za veću skupinu potencijalnih volontera, kako bi ih se informiralo o projektu i motiviralo na uključivanje. Radionice su bile kratke, u trajanju od jednog školskog sata, informativne, ali i interaktivne, drugačije od regularne nastave. Takav pristup omogućio je da se mladi opuste, otvore za nove ideje i zainteresiraju za volontiranje. Na kraju radionice zainteresiranim učenicima podijeljeni su letak s informacijama o mogućnostima i uvjetima volontiranja u okviru projekta (gdje, što, kad će se raditi, koji su uvjeti za sudjelovanje) te prijavnica za volontiranje, koja je sadržavala i formular za suglasnost roditelja. Ti dokumenti zainteresiranim su služili kako bi mogli promisliti žele li se uključiti, kao i da informiraju svoje roditelje i skupa s njima odlučiti hoće li se prijaviti. Ciljana skupina ovog projekta bili su mladi od 15 do 18 godina starosti, koji prema Zakonu o volonterstvu, moraju organizatoru dostaviti pismenu suglasnost roditelja za volontiranje. Naime, maloljetna osoba s navršenih 15 godina i starija maloljetna osoba, može sklopiti ugovor o volontiranju, odnosno volontirati, samo uz pisanu suglasnost zakonske zastupnice ili zastupnika.

Organizaciju informativnih radionica trebali bi preuzeti nastavnici/odgajatelji. Oni bi trebali osigurati i prostor za održavanje (učionica, knjižnica i sl.), informirati učenike o vremenu i mjestu održavanja, zainteresirati ih za dolazak te osigurati dopuštenje ravnatelja za dolazak vanjskih izlagača u školu (npr. predstavnika zaštićenih područja i/ili organizacija civilnog društva). Radionicama bi trebali prisustvovati i predstavnici zaštićenih područja, kako bi kroz svoja izlaganja potencijalne volontere direktno upoznali sa zaštićenim područjem i volonterskim programom u koji će biti uključeni.

Izlaganja trebaju biti sažeta i jasna, a njihova je zadaća informiranje o detaljima: gdje će se ići, što će se raditi i s kojom svrhom, koliko će volonterska akcija trajati, koji troškovi će biti pokriveni, kakvi će biti uvjeti smještaja i prehrana te koje su obveze volontera. Iako je putovanje legitiman motiv za uključivanje u volontiranje, potencijalnim volonterima potrebno je jasno objasniti koje su njihove dužnosti te naglasiti da nije riječ o ekskurziji ili školskom izletu.

Važno je napomenuti da je za provedbu projekata i aktivnosti koje nisu obuhvaćene redovitom nastavom i uključuju dolazak svih osoba koje nisu zaposlenici u školu, potrebno ishodovati dozvolu Ministarstva znanosti i obrazovanja, koje traži stručno mišljenje Agencije za odgoj i obrazovanje i na temelju njihovog mišljenja izdaje rješenje. Također, sve osobe koje će raditi s maloljetnim volonterima i ostalim osjetljivim skupinama, moraju imati potvrde o nekažnjavanju.

EDUKACIJA ŠKOLSKIH VOLONTERA

Prije samog odlaska na volontiranje neophodno je pripremiti mlade. Potrebno ih je educirati o tome što je volontiranje i zašto ljudi volontiraju, tko je volonter, koja su njegova prava i obaveze, što su zaštićena područja, zašto su ugrožena, što će i kako raditi tijekom volontiranja, kako komunicirati i surađivati s drugima i sl. Edukacija može uključivati i neka praktična znanja potrebna za volontiranje, odnosno obavljanje konkretnog volonterskog posla (primjerice, kako se obnavlja suhozid). Te edukacije važne su i u smislu međusobnog upoznavanja i povezivanja mladih prije odlaska na volontiranje. Osim što kroz edukacije usvajaju nova znanja i vještine potrebne za sudjelovanje i rad na volonterskim akcijama, kroz njih dobivaju i dodatno samopouzdanje. Jačanjem socijalnih vještina pripremaju se ne samo za volonterske akcije, već za život.

Budući da se radi o edukaciji školskih volontera, bilo bi dobro da se ono provodi u školi, odnosno u njihovoj matičnoj ustanovi. Obveza nastavnika/odgajatelja - koordinatora volontera jest organizacija predavača (ako je potreban), učionice i zainteresiranih mladih volontera. U edukaciji je, koliko je to moguće, potrebno izbjegavati klasična predavanja, odnosno, dodati im barem interaktivnije, radioničke metode. Poželjno je da se radionice rade s manjom grupom učenika (do petnaest), da se koriste različite metode rada, da budu interaktivne i potiču mlade na aktivno sudjelovanje i izražavanje svog mišljenja. Ovisno o tematici i opsežnosti, optimalno trajanje radionice je do četiri sata s jednom pauzom od 15 do 20 minuta. Tijekom pauze poželjno je osigurati osvježanje (voće, sokove, kekse) te obratiti pažnju da se uzme što zdravija hrana, ali i ona koju mladi vole. Potrebno je izbjegavati jednokratnu plastiku (budući da to predstavlja jedan od ciljeva edukacije o zaštiti okoliša) te uključiti učenike u razvrstavanje otpada nastalog na radionici. Rad s mladima nosi svoje izazove u smislu zadržavanja njihove koncentracije, motivacije i suradnje. Ponašanje sudionika radionica, ali kasnije i samog volontiranja, može biti različito - ovisno o tome je li prisutan njihov nastavnik/odgajatelj, poznaju li predavače od ranije, poznaju li ostale sudionike od ranije i sl. Pojedinci često mogu imati značajan, negativan ili pozitivan, utjecaj na dinamiku čitave grupe i sam ishod radionice. Stoga je poželjno da osobe koje vode radionice imaju određena pedagoška znanja te vještine i iskustvo facilitiranja. Osmišljavanje i provedbu dijela ili cijele edukacije mogu provesti i vanjski suradnici, stručnjaci u pojedinim temama (suhozidi, invazivne vrste, zaštićena područja, volontirane i sl.) ili vještinama (komunikacija, socijalne vještine, timski rad, rad s mladima, rješavanje sukoba, facilitiranje i sl.), ali uz blisku suradnju s koordinatorom volontera iz odgojno-obrazovne ustanove iz koje dolaze volonteri.

PRIPREMA VOLONTERSКИH AKCIJA

Volontiranje u okviru projekta odnosilo se na jednodnevne i dvodnevne volonterske akcije u zaštićenim područjima. U njima je u prosjeku sudjelovalo 25 školskih volontera i devet predstavnika partnerskih organizacija koji su vodili volontere, ali i sami sudjelovali u akcijama.

Tijekom planiranja i pripreme za volontersku akciju, bitno je što ranije definirati koliko će i koji učenici sudjelovati. Selekciju provodi nastavnik/odgajatelj koordinater volontera. Uspjeh u školi ne bi trebao biti kriterij odabira. Moguće je primjerice, prednost dati onima koji su sudjelovali u svim edukacijskim radionicama, ili najmotiviranijim učenicima. Iznimno je važna pravovremena informiranost roditelja/skrbnika o volonterskoj akciji i detaljima organizacije, kao i kontaktima koordinatera. Zbog zakonske obveze volonteri moraju imati potpisanu suglasnost roditelja/skrbnika za volontiranje. Volonterima i roditeljima/skrbnicima treba dati jasne rokove za prijavljivanje sudjelovanja u akciji, krajnji rok za odustajanje od sudjelovanja te objasniti koje sve posljedice snosi organizator u slučaju kasnog informiranja o odustajanju (nemogućnost promjene osiguranja, plaćanje smještaja unatoč otkazivanju, onemogućavanje drugog volontera u odlasku na akciju i sl.). Osim što je organizatoru volonterske akcije bitno prije dobiti broj i podatke svih sudionika volonterske akcije, bitno je i da se ti podatci (ako je moguće) ne mijenjaju. Ti podaci vrlo su važni za organizatora, budući da on za sve sudionike mora osigurati hranu, smještaj, prijevoz, osiguranje i zahvalnice te pripremiti volonterske ugovore. Svi ti organizacijski elementi iznimno su važni i zahtijevaju pripremu, neophodno ih je unaprijed dogovoriti i ne mogu se provesti u zadnji trenutak. Ako se broj volontera mijenja u posljednji tren, organizatoru rastu troškovi i rizik od neispunjavanja uvjeta koje je dužan ispoštovati u skladu sa Zakonom o volonterstvu i drugim zakonima vezanim za računovodstvo i administraciju.

Poželjno je da organizator volontiranja nastavniku koordinateru volontera prije same akcije dostavi na potpis upute i program volonterske akcije, kao i volonterske ugovore. Upute su bitne kako bi se volonteri što bolje pripremili za volontersku akciju, ali i samo putovanje te kako bi njihovi roditelji/skrbnici bili upućeni u sve organizacijske detalje.

Dužnosti organizatora volontiranja:

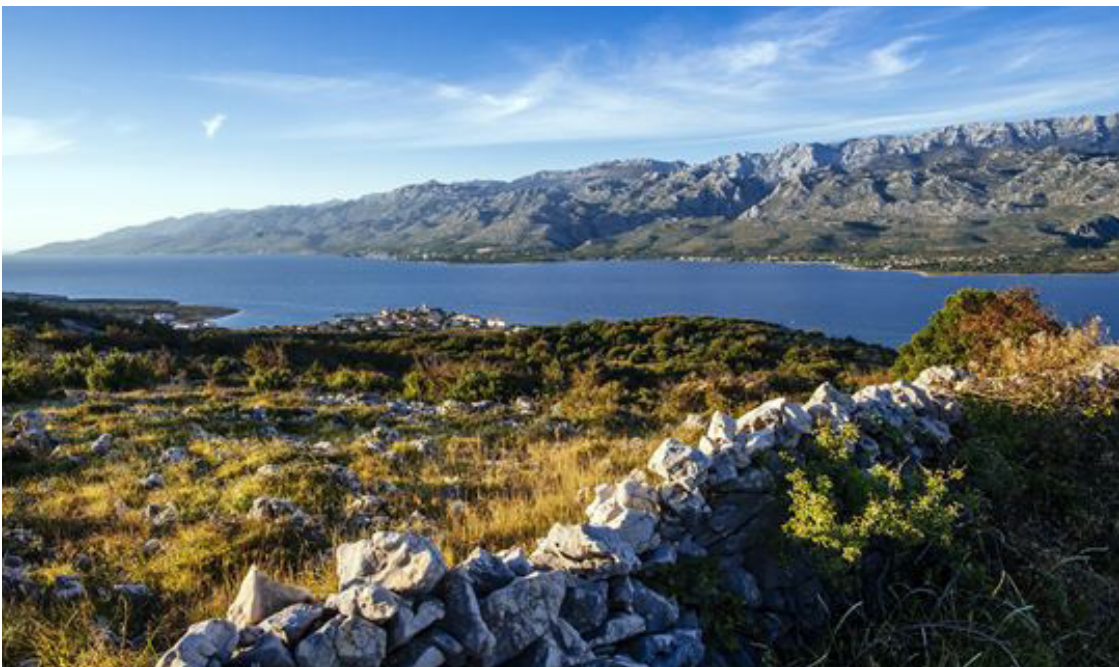
- pripremiti upute za volontere i program volonterske akcije
- pripremiti administrativne dokumente i pobrinuti se za njihovo ispunjavanje i pohranjivanje (potpisne liste, ugovori o volontiranju i sl.)
- osigurati volontere od nezgode
- osigurati alat za rad
- pokriti putne troškove prijevoza volonterima
- pokriti trošak prehrane volontera
- pokriti trošak smještaja volontera ukoliko je riječ o višednevnim volonterskim akcijama
- pripremiti zahvalnice / prigodne poklone za volontere
- izvijestiti nadležno ministarstvo o ostvarenim volonterskim satima putem godišnjeg izvješća (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku).

Imajući na umu kako je krajnji korisnik za kojeg se provodi volontiranje u ovom slučaju zaštićeno područje, javna ustanova koja njime upravlja, logikom Zakona o volontiranju je organizator volontiranja te bi trebala preuzeti navedene dužnosti i pokriti povezane troškove. Međutim, školsko volontiranje nosi svoje specifičnosti u kojem u praksi organizatora volontiranja predstavlja više organizacija istovremeno – javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem, odgojno obrazovna institucija (škola/Centar), organizacija civilnog društva.

Svaki od ovih sudionika može dogovorno preuzeti dio obveza. Međutim, važno je da se uloge i dužnosti svih sudionika jasno razgraniče i međusobno usklade već kod početka pripreme volonterskih akcija, kako ne bi došlo do nesporedazuma te izostavljanja važnog zakonskog koraka ili administrativnog dokumenta. Treba imati na umu i da svaka od uključenih organizacija može imati drugačiji zakonski okvir te praksu administriranja i knjiženja troškova puta, prehrane, osiguranja, kao i da neke organizacije nisu u mogućnosti pokrivati te troškove za osobe koje nisu njihovi zaposlenici, što je slučaj s volonterima. Taj dogovor treba jasno i pravovremeno komunicirati i s administracijom uključenih organizacija. Konačni dogovor vjerojatno će diktirati s kojom organizacijom volonteri potpisuju ugovor o volontiranju, kome roditelji daju suglasnost, tko vodi i pohranjuje originalne potpisne liste, potpisuju li volonteri putne naloge i sl. Prilikom prikupljanja i pohrane dokumentacije važno je imati na umu i ispoštovati odredbe Direktive o zaštiti osobnih podataka.

U slučaju projekta VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! sredstva za sve direktne troškove volonterskih akcija bila su u okviru proračuna Udruge Sunce, pa je ona vodila svu dokumentaciju i potpisivala ugovore s volonterima. Ostali partneri su imali manju, ali vrlo važnu ulogu u pomoći oko komunikacije s volonterima i roditeljima, pronalaska najadekvatnijeg prijevoza, smještaja, prehrane i slično.

Obvezni popratni administrativni dokumenti:

- potpisana suglasnost roditelja/skrbnika za volontiranje maloljetnih volontera
- suglasnost roditelja/skrbnika za snimanje te korištenje fotografija i video materijala maloljetnih volontera (TV, novine, društvene mreže, prezentacije, publikacije i sl.)
- suglasnost svih sudionika akcije za snimanje te korištenje fotografija i video materijala
- volonterski ugovor potpisan od strane odgovorne osobe organizatora volontiranja i volontera
- polica osiguranja za volontere tijekom akcije
- potpisna lista sa potpisima svih sudionika volonterske akcije
- putni nalog i izvještaj s puta potpisan od strane volontera (u slučaju organizacija civilnog društva i plaćanja smještaja za volontere)
- primjeri važnih dokumenata nalaze se u prilogu ovog priručnika.

PROVEDBA VOLONTERSKIH AKCIJA _____

Kako bi se volonterska akcija što bolje organizirala, osim administrativnog dijela, mora postojati i dobra komunikacija između svih uključenih u pripremu: organizatora volontiranja, koordinатора volontera, ali i volontera koji će sudjelovati u samoj akciji. U pripremi volonterske akcije bitno je planirati aktivnosti koje je moguće izvesti na terenu, u raspoloživom vremenu i imajući na umu kapacitete volontera, ali i nepredvidljive faktore kao što je promjena vremenskih prilika i slično. Realno planiranje je važno kako bi se tijekom akcije mogao završiti konkretan posao, te kako bi volonteri mogli odmah vidjeti učinak svog rada. Bolje je postaviti manje ambiciozne ciljeve i ostvariti više, nego da volonteri imaju osjećaj da su podbacili, da je njihov posao nedovršen ili da učinjeno nema smisla.

U školskom volontiranju bitno je voditi računa o vremenu održavanja neke akcije - izvan školske godine i u vrijeme praznika možda će biti teže motivirati učenike na sudjelovanje. Rad u zaštićenim područjima najčešće se odnosi na rad na otvorenom, pa bi za volonterske akcije trebalo odabrati godišnje doba koje ipak donosi manje rizika od prehlada, ozljeda i slično. U slučaju iznenadnog lošeg vremena, treba imati rezervni plan – mehanizam odgađanja akcije, prilagodbe programa akcije, definiranje mjesta gdje se volonteri mogu privremeno skloniti u slučaju veće kiše, ili osigurati kabanice i sličnu zaštitnu odjeću.

U pripremi akcije organizatori volontiranja moraju biti spremni na vremenske uvjete najavljene za taj dan. Ukoliko se akcija provodi po jakom suncu i visokim temperaturama, bilo bi dobro organizirati postavljanje suncobrana ukoliko područje nije zaklonjeno od sunca. Također, ako u blizini nema pitke vode, odnosno ne postoji mogućnost punjenja boca, potrebno je osigurati bačve s pitkom vodom. Vrlo važan faktor je pribavljanje dovoljne količine hrane za sudionike akcije, a namirnice bi trebale biti zdrave i privlačne za školski uzrast. Gladan volonter je nezadovoljan i neučinkovit. Prilikom organizacije hrane i pića, treba razmisliti i o materijalima te načinu na koji su servirani. Jedan od glavnih problema u okolišu je plastika, a uzroci njeno pretjerano korištenje i neprikladno zbrinjavanje. Organizator treba biti primjer volonterima, stoga bi morao poduzeti sve korake kako bi se prilikom akcije izbjeglo korištenje plastičnih vrećica, jednokratnog pribora za jelo, plastičnih čaša i boca, pretjerane ambalaže i slično. Otpad koji svejedno ostane nakon akcije selektirajte (papir, plastika, staklo i sl.) i primjereno zbrinite. U te aktivnosti uključite i volontere. Da bi volonterska akcija prošla što opuštenije, potrebno je da volonteri koji se prijave na akciju ukažu na eventualnu potrebu za povećanim oprezom tijekom njihova boravka na terenu (postoji li alergija na hranu ili neke tvari iz okoliša u kojem će boraviti, prisutnost bolesti, ili potreba za uzimanjem lijekova).

Koordinatori volontiranja bi s volonterima prije odlaska na akciju trebali dogovoriti pravila ponašanje, posebno kad su u pitanju dvodnevne ili višednevne akcije. Jasno postavljena pravila ponašanja, koja uključuju i dogovor kada svi trebaju biti u svojem smještaju, zabranu konzumacije alkohola i slično, pojednostavljaju organizatorima volontiranja provođenje akcije. Potrebno je osigurati i dio vremena za obilazak parka, druženje i zabavu, jer ipak je riječ o mladima, kojima druženje predstavlja jedan od važnijih motiva volontiranja.

Kod volontiranja u zaštićenim područjima potrebno je sve uključene prije početka akcije upoznati s pravilima ponašanja u zaštićenom području, a poželjno je da te upute daju čuvari prirode. Dolaskom na područje održavanja akcije, koordinatori volontera trebaju sve sudionike upoznati s pravilima ponašanja, svrhom akcije i ulogom volontera. Organizatori volontiranja moraju biti upoznati s veličinom grupe koja dolazi, kako bi mogli pripremiti dovoljan broj alata i materijala potrebnih za akciju. Neophodno je imati definiranu logistiku rada, odnosno zadani posao razbiti na etape rada, manje zadatke te podijeliti volontere u manje grupe, ovisno o zadacima koji će im biti dodijeljeni. Poželjno je da svaka grupa ima mentora koji će im pomagati i usmjeravati ih prilikom njihovog rada, biti im pomoć i podrška. Bitno je definirati različite poslove u grupama, kako bi svaki volonter mogao pronaći nešto za sebe. Ako se nađe neki volonter kojem ništa od navedenog nije zanimljivo, motivirajte ga i uključite u logistiku – kao pomoć u donošenju vode, postavljanju suncobrana, i sl. Koordinator volontera i predstavnici zaštićenog područja trebali bi sami aktivno sudjelovati u provedbi akcije, kako bi motivirali sudionike te prema potrebi preraspodijelili zadatke (pokaže li se da nisu u skladu s kapacitetima pojedinih volontera). Za jačanje osjećaja zajedništva i vidljivosti akcije, dobro je da svi volonteri imaju iste majice, kape ili neke slične oznake. Usmena zahvala vodećih osoba zaštićenog područja (ravnatelj, stručni voditelj, glavni čuvar prirode) i pismena zahvalnica nešto su što ne iziskuje puno vremena, a volonterima će još više ojačati osjećaj da su napravili nešto korisno i dati motivaciju za ponovno volontiranje. Eventualni promotivni materijali zaštićenog područja bit će im trajni podsjetnik na volontiranje i prirodu koju treba očuvati.

Provedba akcije na kraju bi trebala biti uspješna i na zadovoljstvo volontera, koordinatora volontiranja i organizatora, ako su svi koraci planirani i provedeni u zajedničkoj suradnji i aktivnim uključivanjem svih strana.

FACILITACIJA PARTNERSKIH ODNOSA I KOMUNIKACIJA S JAVNOŠĆU

Učinkovita i pravovremena komunikacija između svih partnera, sudionika u organizaciji školskog volontiranja vrlo je bitna kako bi se postigla dobra organizacija volontiranja i zadovoljstvo svih uključenih. Volontiranje u zaštićenim područjima često je nepredvidljivo zbog vremenskih prilika i potrebe za putovanjem, a rad s mladima zbog njihovog opuštenog, a ponekad i neodgovornog pristupa. U ovom obliku volontiranja česte su promjene situacije ili okolnosti u zadnji tren, čemu se treba prilagoditi, a za što je nužna dobra interna komunikacija između partnera u provedbi.

U komunikaciji prema vani treba imati na umu da za snimanje, objavljivanje i općenito korištenje fotografija i video snimaka maloljetnih osoba, treba imati pismenu suglasnost njihova roditelja/skrbnika, a kod osjetljivih skupina kao što su to korisnici Centara za pružanje usluga u zajednici, bilo bi poželjno da se lica korisnika snimaju iz veće daljine.

Volontiranje, posebno školsko, u Hrvatskoj sve više hvata zamah, ali je još uvijek u razvoju. Sve pozitivne priče i uspjehe potrebno je što više prezentirati unutar svojih organizacija i u široj javnosti, kako bi se poticalo i stvaralo pozitivno okruženje za daljnji razvoj volontiranja. Važno je da mladi shvate i dožive kako je njihovo volontiranje nešto vrijedno, pozitivno, prihvaćeno od društva i nešto što stvara bolje društvo za sve. Stoga svaki uspjeh koji ostvarite, svaku pozitivnu priču podijelite sa svojom okolinom, kolegama, medijima, a svaki neuspjeh iskoristite kao priliku za učenje i razvoj. Prepustite i mladima da na svoj način iskažu svoje osjećaje i doživljaj volontiranja, oni će na najbolji način prenijeti poruku drugim mladima u zajednici.

Rap pjesma školskog volontera o svojem iskustvu na projektu VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE!

Prekrasne šume
Pišu ove rime
Dobrodošli ljudi
Na novu povijest himne
Jezero se nalazi
U Zadarskoj i Šibensko-
kninskoj županiji
Ljudi su smeće a parkovi
su važniji
More kao vlažniji
Šume kao krasne
Jasne i basne
Voće kao slasne
Koje na drvetu raste
U Šibensko-kninskoj
županiji
Kao dio grada Benkovca
I općina Pakoštane
Stankovci
Slijedi mi nastavci
Pirovac i Tisno
Bila je zima
Odma je sklisko
Pao sam nisko
Opalio se triskom
Jezero vransko
Zapravo krško je polje
Kada sam u prirodi
Odmah mi je bolje
Bit ću dobre volje
Zabilježeno 235 vrsta
ptica
Čuo sam to
Začuđena lica
Sva šuma i zelenila
Za njih ću se molit
Neće ih pokorit
Zauvijek ih volit
Lijepo je to sunce
Dobra je ekipa

Lijepo su to šume
Dobra je to slika
Nadam se da vas neću
izgubiti nikad
Samo nikad da se mogu
slikat
Priroda izdati me neće
Mirisat ću to
Prekrasno cvijeće
Ljeto polako kreće
A već me sve od sunca
peče
Vransko jezero
Čekam te upoznat
Lijepo će biti
O tebi nešto doznat.
Od jutra do noći
Znam gdje ću poći
Šumskim ulicama kročit
Zatvorit oči
Da ne budem očit
U more se umočit
Jedva čekam na Telašćicu
doći
Da vidim kako će proći
Od jutra do noći
Vidjet ću svašta
Neću skrivat se ispod
plašta
Bit ću u kratkim rukavima
Živjeti u ovim prekrasnim
danima
Radit ću ono što kanim ja
Da, da, bit će dobro
Dobra stara vremena
Jer Telašćica ima tri
temeljna fenomena
To rekla mi je
Jedna prekrasna žena
90 metara dubine

I prekrasne klime
No sada ispaao sam
lumen
Bit će to dobro
Da, da, svima vam se
kunem
Svježeg zraka punem
Da zdraviji budem
Moraš na prirodu pazit
Najbolje je mazit
Nikada ne gazit
Ništa, ništa loše
Jer loše će te pamtit
Loše će te progutat
Na lošu stranu odlutat
Veliki val potopio je
oblutak
Jer veliki slape
Teci, teci, samo teci
Čuvat ćemo prirodu
Svojoj sretnoj djeci
Šume su stare kao stari
meći
Ovu pjesmu smišljam
A ne piše mi u teci
Smeće ćemo bacat u
vreci
Budi ponosan na sebe
A ti samo kreći.
Na svakoj cesti
Prekrasne su vijesti
U prekrasnim šumama
Ljuljamo se na gumama
Na svakom prekrasnom
danu
Ne visim na ekranu
Živim u prekrasnom danu
I dobrobit mi je u planu.
Autor: Mihael Makko

EVALUACIJA VOLONTERSKIH PROGRAMA

Evaluacija provedbe volonterskih programa nužna je kako bi se bolje razumjele njihova relevantnost i uspješnost te unaprijedile njihova organizacija i provedba u budućnosti. Uspješnost se može evaluirati iz perspektive organizacija koje su sudjelovale u provedbi te samih volontera, stoga je već u fazi osmišljavanja volonterskih programa potrebno utvrditi koji su pokazatelji uspješnosti. Pokazatelji mogu biti kvantitativni ili kvalitativni i uključivati elemente kao što su primjerice broj volonterskih sati, duljina obnovljenog suhozida, broj očišćenih plaža, zadovoljstvo predstavnika organizatora suradnjom, zadovoljstvo volontera. Uspješnost se može mjeriti različitim metodama, putem razgovora, anketa, fokus grupa i sl.

U okviru projekta VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE! evaluacija se provodila putem dviju internih evaluacijskih radionica na kojima su predstavnici partnera raspravljali o uspješnosti volonterskih akcija i cjelokupnog projekta te evaluacijom utjecaja projekta na ciljnu skupinu – školske volontere.

EVALUACIJA UTJECAJA PROJEKTA NA ŠKOLSKE VOLONTERE

Osnovni cilj evaluacije bio je osigurati kontinuirano praćenje učenika volontera (u daljnjem tekstu sudionika) za vrijeme provedbe projekta u svrhu provjere ostvarenja projektnih ciljeva, pokazatelja uspješnosti i predviđenih rezultata u praksi.

Specifični ciljevi evaluacije:

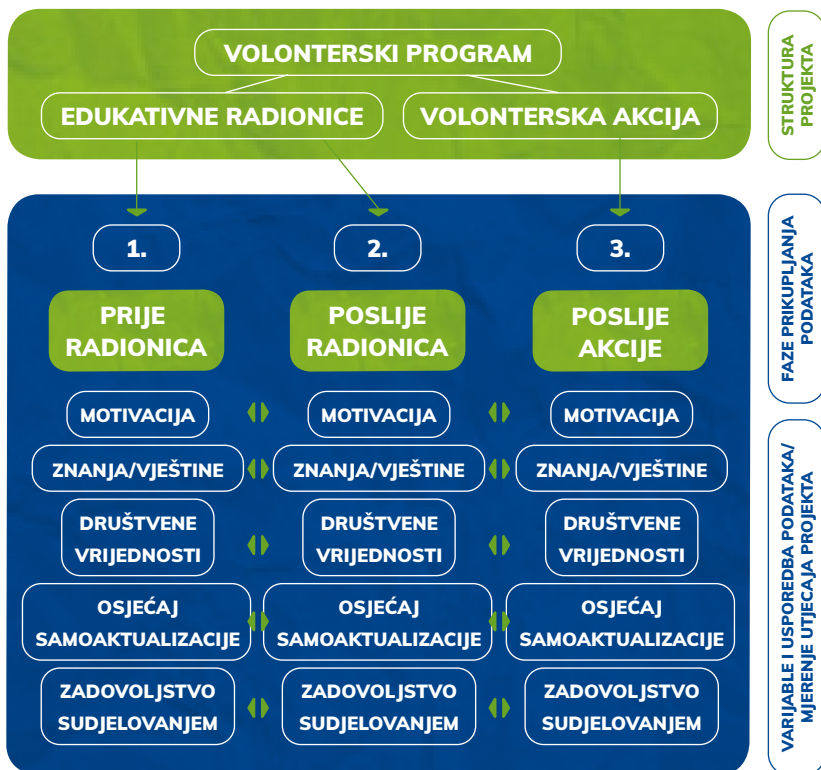
- izmjeriti i usporediti razinu motivacije sudionika za sudjelovanje u aktivnostima u odnosu na ciljeve i temu projekta kroz različite elemente unutar projekta
- izmjeriti i usporediti stupanj usvojenosti znanja, vještina i društvenih vrijednosti/stavova kod sudionika sukladno ciljevima i pokazateljima uspješnosti projekta, volonterskih programa te edukacijskih radionica
- izmjeriti i usporediti osjećaj samopoštovanja, samopouzdanja i samoaktualizacije kod sudionika kroz različite faze unutar projekta
- ispitati razinu zadovoljstva logističkom, programskom, kadrovskom organizacijom i društvenom interakcijom unutar projekta kod sudionika projekta.

Evaluacija je provedena putem longitudinalnog istraživanja (ožujak 2018. – svibanj 2019.), kvantitativnim metodološkim pristupom i metodom ankete. Primjer upitnika korištenog u istraživanju nalazi se u prilogima.

U istraživanje su bili uključeni svi školski volonteri u projektu, koji su sudjelovali na edukacijskim radionicama i volonterskim akcijama.

Istraživačke faze:

1. prije prve edukativne radionice
2. nakon zadnje edukativne radionice
3. nakon svake volonterske akcije

Konceptualna shema evaluacije

Konceptualna shema prikazuje strukturu provedenog evaluacijskog istraživanja volonterskog programa. Volonterski program se sastojao od dvije komponente: edukativne radionice i volonterske akcije. Podaci su prikupljeni u tri faze: (1) prije prve edukativne radionice, (2) po završetku zadnje edukativne radionice i (3) nakon svake volonterske akcije. Ispitivane varijable su: motivacija, stečena znanja/vještine, internalizirane društvene vrijednosti, osjećaj samoaktualizacije i zadovoljstvo sudjelovanjem na projektu. Prikupljene podatke bilo je moguće uspoređivati po fazama i/ili promatrati sveukupno.

Zaključci provedene evaluacije:

- Ispunjeni su projektni ciljevi u odnosu na ciljanu skupinu: povećan broj educiranih i osnaženih volontera srednjoškolaca za aktivno sudjelovanje i volontiranje u zajednici u sektoru zaštite prirode i okoliša.
- Ispunjena su i očekivanja sudionika od projekta za zabavom i druženjem, stjecanjem novih znanja i vještina te doprinosom prirodi, čime se potvrđuje dvosmjernost procesa volontiranja.
- Učenici volonteri značajno su usvojili ciljana specifična znanja (o volonterstvu, zaštiti prirode i socijalnim vještinama) i specifične vještine (transverzalne vještine, gradnja suhozida itd.).
- Učenici su osim usvojenih znanja i vještina dobili osjećaje zadovoljstva, sreće i trenutke za pamćenje te su se osjećali korisnima, radili na sebi i na odnosima s drugima.
- Došlo je do razvijanja transversalnih vještina kod učenika volontera (tzv. soft skills).
- Rezultati evaluacije značajno pokazuju da volontiranje ima potencijal doprinosa osobnom osjećaju vrijednosti, učinkovitosti, korisnosti i cijenjenosti pojedinca u odnosu na društvo.
- Projekt je doprinio internalizaciji dvije skupine ciljanih vrijednosti – pro-okolišnih i pro-društvenih vrijednosti.
- Osmišljeni i provedeni grupni volonterski programi u zaštiti prirode pokazali su se uspješnima za provedbu školskog volontiranja, ali i inkluzivnog volontiranja koje podrazumijeva uključivanje socijalno osjetljivih skupina.
- Učenici/-ice su zadovoljni svim projektnim elementima, ali u najvećoj mjeri ističu zadovoljstvo smještajem na volonterskim akcijama te mentorima iz Udruge Sunce i Lige za prevenciju ovisnosti, kao i svojim nastavnicima koordinatorima, što ukazuje na važnost koordinacije i pristupa volonterima.
- Suradnjom ostvarenom na projektu pokazalo se da je volontiranje u zaštiti prirode pogodan volonterski program, osim za školsko volontiranje i za inkluzivno volontiranje, koje podrazumijeva uključivanje socijalno osjetljivih skupina.

Što su školski volonteri dobili sudjelovanjem na projektu – izjave volontera:

- Dobio sam cijelo iskustvo volontiranja.
- Edukaciju i nova poznanstva, bilo je zanimljivo i zabavno.
- Nova iskustva i znanja, obećani program.
- Nova prijateljstva, znanja, samopouzdanje.
- Novo znanje, upoznao nove ljude, zabavio se i izostao iz škole.
- Znanje, informacije, suhozid, sreća, zadovoljstvo.
- Prihvaćanje različitosti drugih.
- Znanje i nove prijatelje. Upoznala sam nove ljude, zabavila se i saznala nešto novo i o sebi.
- Želju za volontiranjem, nova iskustva i prijateljstva.
- Dobila sam nove vrijednosti, više razumijevanja za druge, više ideja s kojima se može doprinijeti okolišu.
- Nova znanja o prirodi, volontiranju i međuljudskim odnosima.
- Nove smjernice za život.
- Puno toga, ne samo o prirodi već i o komunikaciji s drugim ljudima i timskom radu.
- Znanje i želju za spašavanjem okoliša te osviještenost što činim bacanjem jednog papirića na tlo.

EVALUACIJA VOLONTERA NA PROJEKTU

U projekt je bilo uključeno i četvero volontera u Ligi za prevenciju ovisnosti i Udruzi Sunce, koji su sudjelovali u provedbi projektnih aktivnosti, posebno onih vezanih za edukaciju školskih volontera, provedbu volonterskih akcija i komunikaciju.

„Uključenjem u ovaj projekt otvorila su mi se brojna vrata za gdje poći dalje (uz vlastitu skoro završenu struku multimedijskog tehničara): tako što smo kroz brojne radionice ne samo specifično promovirali temu volontiranja za spašavanje i čišćenje okoliša (u ovome slučaju parkova prirode i nacionalnih parkova Hrvatske), već promidžbom samog pojma volonterstva, smatram da smo potakli brojne mlade ljude na nove radne navike i slično. S temom volonterstva se nikad ne može pogriješiti. Iz vlastitog iskustva rada u Ligi za prevenciju ovisnosti znam kakve sve beneficije dolaze uz rad s mladima. Isto tako postoje brojne druge udruge ili akcije na koje se mladi mogu priključiti; neki bi radili s mladima, neki sa starijima, a neki se brinuli o okolišu. Prvobitno je važno ono što damo našoj zajednici. Iako ne dobivamo nikakve materijalne dobitke (u većini slučajeva), ono što je dobrobit kod svih volontera je posebice rad na samome sebi, naravno uz pozitivne osjećaje koje dobijemo pridavanjem svoga vremena u različite dobre svrhe.

Što se tiče samog projekta na kojem sam radila uz druge koordinatorice i mentore, mislim da je sve odrađeno u potpunoj korektnosti i dobroj organizaciji. Nemam primjedbi za bilo kakav aspekt cijelog projekta, a da sam se zabavila, to sigurno da. Ono što sam dobila kao dobrobit je iskustvo u znanju i fizičkome radu, a isto tako i u komunikaciji i stupanju u kontakt s potpuno novim mladim volonterima/ljudima koje nikad prije ovih radionica nisam upoznala. Uskoro se zbog studiranja selim u Zagreb, te koliko god mi je žao što neću moći prisustvovati ovakvim projektima ili općenito u Ligi, determinirana sam potražiti nekakvu novu udругu, nebitno ako ta grupa radi s ljudima ili već na nečem drugom. Ovako sam se već dovoljno iskusila u različitim akcijama i slično da čemu god se priključila znam da će mi biti dobro. Sveukupni dojam cijelog ovog projekta me oduševio, nadam se da ću negdje u budućnosti moći ponovo iskusiti ovako nešto.“

Iris Bečica, volonterka na projektu VOLontlraj za PRIRODU, VOLontlraj za SEBE!

„Volonterstvo je za mene jedna od glavnih grana života koja me duševno izgradila posebice u zadnjih par godina, ali mi i omogućila da napredujem i sazrijevam u odraslu osobu. Uz široki spektar stvari koje me zanimaju, ekologija i briga o okolišu je jedna od njih. Spajajući to dvoje, dobila sam priliku volontirati na ovako divnom projektu. Kao najbitnije pozitivne stavke ovog projekta navela bih: dobar plan, izvrsnu provedbu uz otvorenu suradnju mladih, ali i mnoštvo novih znanja - što pruženih, što primljenih od drugih sudionika. Ovakav tip volontiranja gdje je pomiješano više generacija s različitih područja, pokazao se jako dobar za povezivanje svih dobnih skupina ali i pružanje obostranog zadovoljstva i koristi. Također, za kraj - smatram da su i škole kao ustanove i parkovi kao oblik institucije imali jako velike koristi, dobili su novu educirano snagu, ali se priča proširila i na ostale.

Iako je moja glavna uloga u projektu bila medijska podrška samog projekta te mentoriranje kao edukatora, smatram da sam samim time što sam po godinama bliža srednjoškolcima, uspjela doprinijeti na povezivanju dviju skupina te olakšati komunikaciju. Također sam fotografirala, snimala i bilježila najbitnije trenutke pomoću kojih smo uspjeli i promovirati projekt širaj javnosti. To je na mene ostavilo jako lijep dojam i dalo mi mnogo vjetra u leđa za buduće projekte.“

Paula Srdanović, volonterka na projektu VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE!

PRILOZI

I. PRIJAVNICA I SUGLASNOST RODITELJA

PRIJAVNICA ZA SUDJELOVANJE NA PROJEKTU

OSOBNI PODACI	
Ime i prezime učesnika/ce:	
Datum i mjesto rođenja:	
OIB:	
Škola:	
Interesi i razred/ici:	
Odobri roditelj (broj):	
Mobilni roditelja (broj):	
Adresa stanovanja:	
Dodatna napomena: (volontersko iskustvo, alergije i dr.)	
Potpis učesnika/ce:	

Ovim putem iskazujem svoj interes za sudjelovanje na projektnim aktivnostima:

- Edukativna radionica o volonterstvu i društvenom ulaganju
- Edukativna radionica o zaštiti okoliša i prirode
- Edukativna radionica jačanja osobnih kapaciteta i socijalnih vještina
- Volonterske akcije u različitim područjima u trajanju od najviše do dva dana

*Edukativna radionica se bdi organizira u Šuli, a volonterijske akcije u "Nacionalnom parku Čika", "Parku prirode Vransko jezero", "Parku prirode Trelšćica" te "Parku prirode Bokovci".

Tijekom volonterijskih akcija za sve sudionike pokriveni su troškovi:

- prijevoz
- smještaj (dijelom dnevno-višestruko)
- hrana
- akcija za rad
- osiguranje

SUGLASNOST RODITELJA

Razmatram i dajem svoje dopuštenje da moje prethodno imenovano dijete volentira na projektu "100Landing za prirodu, 100Landing za sobu". Razumijem da će moći preuzeti punu odgovornost i edukaciju za sigurnost i odgovornu izvedbu provedenih projekata i volonterijskih aktivnosti prisutno na planiranom aktivnostima. Razumijem da neće primati novčanu naknadu za obavljen posao. Također, razumijem nam da se ne uključujem u sredstva i izdatke komercijalnim materijalima (Lidbrag Stance i partnerskih organizacija obavljanje fotografije i održanih aktivnosti u kojima sudjeluje i moje dijete.

Ime i prezime roditelja/zakonskog zastupnika:

Potpis:

Datum: 2018.

Ukoliko imate bilo kakvih pitanja, Zelite dodatne informacije ili želite porazgovarati i nekim o volonterstvu angažiranu vašeg djeteta molimo Vas kontaktirati nositelja projekta:

Uslužba za prirodu, okoliš i održivi razvoj Slavice

Obala HMP 79/1, 21 000 Split, Hrvatska

Suroditelj/ekordinator: Mirjana Šturmec

Tel: +385 21 360 779 (8:00-16:00)

Faks: +385 21 317 254

www.slavice.hr

II. VOLONTERSKI UGOVOR

Želim pokazati kako cijenim vaš interes i namjere, te da čemo dati od svega kako bi vaše volonterijsko iskustvo bilo ugodno i korisno. Stoga temeljem Zakona o volonterstvu (NN 22/13, u daljnjem tekstu Zakon) čuva.....

UGOVOR O VOLONTERSTVOU

Čl. 1.

Ovim ugovorom uređuju se odnosi između Uslužbe za prirodu, okoliš i održivi razvoj Slavice, Škole Čičak HNP 7/III (u daljnjem tekstu: Uslužba Slavice), kao organizatora volonterstva i volontera (ime, prezime, OIB).....

Čl. 2.

Predmet ovog Ugovora je volonterstvo u okviru projekta „100Landing za PRIRODU, 100Landing za SOBOM“ – školski volonterijski program u različitim područjima prirode, a koji promovira i potiče provedbu programa školstva volonterstva u različitim područjima prirode da uključuje i rad na razvoju socijalnih vještina mladih u daljnjem tekstu: Projekt. Projekt se provodi u partnerstvu u Ljugu za provedbu ovogodišnjeg. Osimno školstvu Školi: Školstvo Slavice i Uslužba – 100Landing za prirodu, Uslužba za prirodu i zajedno Školi, javnom ustanovom „Park prirode Bokovci“, javnom ustanovom „Nacionalni park Čika“, javnom ustanovom „Park prirode Vransko jezero“ i javnom ustanovom „Park prirode Trelšćica“. Projekt se financira u okviru Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020. Europski socijalni fond te sudionikom od Uslužbe za usluge Vlade Republike Hrvatske.

Čl. 3.

U skladu s Projektom volontera će sudjelovati u edukativnim radionicama i volonterijskim akcijama u različitim područjima prirode na projektima. Te su edukativne radionice u koje će se volonteri uključiti. Edukativna radionica o volonterstvu i javnom zapošljavanju. Edukativna radionica o zaštiti prirode i Edukativna radionica jačanja socijalnih vještina. Krug volonterijske akcije u različitim područjima prirode volontera će sudjelovati u sljedećim područjima: izrada i održavanje vegetacije koje je obrada autohtone, puštanje, maslinika i livne; obrona autohtone i potičući, ukrašavanje, negiranje i razvijanje morskog ekosustava na plaži i obala; održavanje ukrašavanja; inozemnih i drugih nepogodnih vrsta; uređenje posjedničke infrastruktura – bojanje klupa, stolova, promatralnica, edukativnih tabli i drugih staza.

Čl. 4.

Uslužba Slavice se kao koordinator Projekta, a u suradnji s projektom partnerima, obavezuje volontera osigurati:

- edukaciju, superviziju i mentornu za sudjelovanje u volonterijskoj akciji,
- volonterstvo u svrhu volonterstva (aktivnostima koje će obavljati),
- organizaciju i pokrivanje troškova pripreme, izdataka i putovanja i
- volonterijske akcije,
- organizaciju i pokrivanje troškova osiguranja od rizikode tijekom putovanja i volonterijske akcije,
- staz za sudjelovanje u volonterijskoj akciji,
- zaštiti privatnosti i osobnih podataka.

Čl. 5.

Uslužba Slavice se kao koordinator Projekta, a u suradnji s projektom partnerima, obavezuje poduzeti potrebne mjere u svrhu zaštite osobnih podataka i sigurnosti tijekom volonterstva. Volonterima se obavezuje odgovorno ponašanje prema sigurnosti obrata i sigurnosti tijekom volonterstva kao i sigurnosti ostalih sudionika volonterijske akcije. Također se obavezuje na podršku pravila ponašanja u

volonterstvu pružajući te da svojim ponašanjem u likovnoj zajednici neće nanositi štetu ugledu projektnih partnera.

Čl. 6.

Za neposredni nadzor i izvršavanje volonterijskih aktivnosti odgovorni su koordinator volontera i voditelj volonterijske akcije na Projektu Slavice Uslužbe Slavice. Volonterima se obavezuje i pokrivanje osobnim podacima koje koristi Uslužba Slavice je mogući u svakom trenutku, a podaci iz evidencije volonterijske akcije. Volonterima se obavezuje voditelja volonterijske akcije preročeno obavijestiti o mogućim problemima nastalim tijekom volonterstva te nastaviti pronaći rješenja u otvorenoj komunikaciji.

Čl. 7.

Ugovor se sklupa za period do završetka trajanja projekta rujan 2019. a može biti i sklopljen u bilo koje vrijeme (po volji bilo koje ugovorne strane, uz primenu obje strane) razloga prestanka. Ugovor se raskida po sili zakona ispunjavanjem navedenih od uvjeta iz čl. 28. Zakona.

Čl. 8.

Osobne podatke iz ovog Ugovora Uslužba Slavice koristi će uključivo u svrhu administriranja Projekta i evidencije volontera i volonterijskih aktivnosti. Prilikom volonterijske odgovornosti osobnim podacima koje koristi Uslužba Slavice je mogući u svakom trenutku, a podaci iz evidencije volonterijske akcije se provodi stvaranje Zastave o ponudnici prirode i kulturne osobnih podataka na email adresu: info@slavice.hr. U tom slučaju povlačenje prijave vrijedi od trenutka slanja zahtjeva te ne upuća na zakonitost obrade podataka koji je prethodno slano zahtjeva.

Čl. 9.

Ovaj Ugovor je sklopljen u 2 (dva) izvjetajima primjeka, od kojih svaka ugovorna strana zadržava po 1 (jedan).

VOLONTERKA

OSOBA OVLAŠTENJA ZA ZASTUPANJE
UGLUŽBE SLAVICE

Ime i prezime, potpis

Zrinka Jakić
Predsjednica Upravnog odbora

III. UPUTE VOLONTERSKA AKCIJA PP BIKOVO

Volonterska akcija "Mladi u obnovi suhošiti i puteljaku"

Subota, 27.10.2018. godine, Park prirode Biokovo

Plan događanja i informacije za sudionike

Volonterska akcija organizira se u okviru projekta "Volontiraj za prirodu, volontiraj za sebe – lokalni volonterski program u zaštićenim područjima". Cilj akcije je pomoći zavnoj ustanovi Park prirode Biokovo obnoviti suhošiti, uređiti i obnoviti puteljak koji vode do njih te obnoviti edukativne table. Suhošiti su važna kulturna baština i stanište za mnoge vrste. Tijekom volonterske akcije sudionici će pomoći u brzoj i održivoj vegetaciji koja je obrasla suhošite i puteljke te obnoviti pojedine dijelove. Volonterska akcija će se provoditi u kortine-borovnjak vrh Rašava na tom dijelu čiji je slučaj isti, ali namo neće smetati za volontersku akciju.

Svim sudionicima volonterske akcije je osiguran prijevoz, smještaj, prehrana i osiguranje od nezgode. U suradnji administracija svih tvrdokova te usklađenosti sa Zakonom o volonterstvu, sudionici će s voditeljem projekta, Udrugom Sunce popisati i govori o volontiranju.

Prijavio:

- Sudionicima je organiziran prijevoz autobusom do Makarske, odakle dalje krećemo za Park prirode Biokovo i natrag.
- Molimo redišlaju/sbitnike da osiguraju prijevoz do polaznog mjesta okupljanja u Splitu/Trogiru navedenoj u dođe u programu akcije te njihovo preuzimanje po povratku.

Smještaj i prehrana:

- Tijekom putovanja osiguran je ručak za sve sudionike akcije kao i osvježenje tijekom same akcije.

Osiguranje:

- Sudionici će tijekom putovanja i na samoj akciji biti osigurani od nezgode. Osiguranje uključuje i hospitalizaciju u slučaju nezgode.

Priprema za putovanje:

- Provjeriti prognozu vremena prije samog putovanja (ponijeti adekvatnu odjeću/obuću) – daga hačke, teniske (preporučamo stariju odjeću za rad, kabanicu/rišobran)
- Radni alat, rukavice i kape su osigurani od strane organizatora.

Kratke upute pred volontersku akciju

- Prehodbno je podijeliti volontere u četiri (4) radne grupe s određenim zadacima. Svaka grupa će biti 4, 4, 4 osbenika uz volontere i Udrugu Sunce te članovi iz PP Biokovo. Grupe i radni zadaci su organizirani na sljedeći naob:

1

Radne grupe	
1.	Na + voditelj (Sunce/Liga) + Dragodini obnavljaju suhošiti
2.	Na + voditelj (Sunce, Liga) obnavljaju edukativne table na pobeđu staze (brodenje i labirint table) te uređuju stazu do prehodbno navedenog suhošita
3.	Na + voditelj (Sunce, Liga) uređuju stazu do prehodbno navedenog suhošita
4.	Na + voditelj (Sunce, Liga) + Dragodini uređuju puteljak s obe strane

Napomene: oznake 1, 2 i 3 su oznake fotografija mjesta i radnih zadataka koje se nalaze na kraju ovog upute.

Kontakt osobe:

- Sudradnica na projektu, Josipa Ursić, Liga za prevenciju ovatnosti, mobitel: 097 631 7081
- Sudradnica na projektu, Miranda Šmac, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, mobitel: 088 745 087
- Sudradnica na projektu, Tea Kumrić, Rosandić, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, mobitel: 091 179 4987
- Komunikator na projektu, Mladen Šperlić, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, mobitel: 099 436 3221

2

Program volonterske akcije:

Subota, 27. listopada 2018.

v	v
8	<ul style="list-style-type: none"> Sudionici u autobusom iz Trogira <ul style="list-style-type: none"> Okupljanje sudionika na ugajbliftruu kod izlaza iz autobusnog kolodvoru u Trogiru
9	<ul style="list-style-type: none"> Sudionici u autobusom iz Splita <ul style="list-style-type: none"> Okupljanje sudionika na ugajbliftruu kod izlaza iz trgovački centar Jaleš (igrena ulaz kod Mt. Donatice) (Eveto Biskup)
9:15	<ul style="list-style-type: none"> Uje autobusom do Makarske <ul style="list-style-type: none"> Organizirano osvježenje tijekom vožnje u autobusu
9:15	<ul style="list-style-type: none"> centru PP Biokovo <ul style="list-style-type: none"> Bijed dobrodošlice i uvod u volontersku akciju
9:30	<ul style="list-style-type: none"> U u borovnjak vrt kortina i podetak volonterske akcije (posjeta volontera u četiri volonterske grupe)
12:30	<ul style="list-style-type: none"> ručkama
13:30	<ul style="list-style-type: none"> članovi PP Biokovo će dostaviti ručak na mjesto volonterske akcije
15:00	<ul style="list-style-type: none"> zak volonterske akcije
17:30	<ul style="list-style-type: none"> konferencije akcije, izlet na Ravnu Vrašku (Biokovo)
18:00	<ul style="list-style-type: none"> Podjela zahvalnica i poklonu volontera, slikavanje s organizatorima i članovima PP Biokovo
18:00	<ul style="list-style-type: none"> Povratak iz Makarske, natkavać putu za Split
19:15	<ul style="list-style-type: none"> Dobavak u Splitu

*Program je podložan manjim promjenama sukladno vremenskim prilikama i tempu rada sudionika

3

Fotografije mjesta i radnih zadataka:

Grupa 1 – suhošiti koji je potrebno obnoviti

4

Grupa 2 – suhošid¹ koji je potrebno obnoviti

Grupa 2 – staza² koja vodi do prethodno navedenog suhošida

Grupa 3 – stazanje i obnavljanje putealjka i suhošida³

Grupa 4 – putejčak koji je potrebno urediti s obje strane⁴

IV. EVALUACIJSKI UPITNIK

Upitnik korišten u evaluacijskom istraživanju – ciljna skupina: **Biolozi volonteri**

¹ Sve tri faze primijenjen je isti upitnik, sa izmjenjenom formulacijom slabo označenih pitanja u fazi 2 i 3 te dodatna pitanja za fazu 3 (pitanja 7 i 8) te fazu 1 (pitanja 9 i 10).

OPITNIK

Šifra (uva zadnja slova imena, datum referenca brojem): _____

SPOL: M Z

DOB: _____

ŠKOLA/CENTAR: 1) Obitelna tehnička škola Split

2) Centar za proučavanje učenja u zajednici

3) Škola za kula uva Lucija Tragar

1. Završio/la je koja od tri faze 2 i/ili 3 (povezuje sa: (1 - nikada, 4 - povremeno, 7 - iznimno učestalo)

volontiranje na ovom projektu	1	2	3	4	5	6	7
volontiranje u prirodi	1	2	3	4	5	6	7
volontiranje općenito	1	2	3	4	5	6	7
volontiranje u zaštiti prirode	1	2	3	4	5	6	7
rad na volu, usvajanje novih znanja i vještina	1	2	3	4	5	6	7
dogovaranje srad na volu i usvajanje znanja	1	2	3	4	5	6	7

2. Koje su tvoje očekivanja od sudjelovanja na ovom projektu?

2.1. Faza 2: **Što misliš da si dobili/la sudjelovanjem na ovom volonteerskom projektu?**

2.2. Faza 3: **Što misliš da si dobili/la sudjelovanjem na ovom projektu?**

3. Procjeni svoja znanja u sljedećim izjavama?

(1 - nigdje se ne slažem, 4 - nitko ne slažem, 7 - potpuno se slažem)

Siguran/a sam što je volonterstvo i toj onoj poduzetništvo	1	2	3	4	5	6	7
Znam što je volonterstvo i što je ono poduzetništvo	1	2	3	4	5	6	7
Znam koja su pravila volonteerske organizacije	1	2	3	4	5	6	7
Volonterstvo je samo dobrovoljno sudjelovanje	1	2	3	4	5	6	7
Znam što znači i poduzetništvo i preduzetničko gospodarstvo	1	2	3	4	5	6	7
Prepoznajem osnovne postupke pravnog postupstva	1	2	3	4	5	6	7
Prepoznajem važnost odnosa s javnošću i medijima	1	2	3	4	5	6	7
Prepoznajem pripremu i izvođenje projekata i značaj poduzetničkih aktivnosti	1	2	3	4	5	6	7
Znam što su temeljne etape poslovanja i značaj poduzetničkih aktivnosti	1	2	3	4	5	6	7
Prepoznajem pravila poslovanja u poduzetničkim poduzetničkim poduzećima	1	2	3	4	5	6	7
Znam što je volonterstvo i kako se odnosi na poduzetništvo	1	2	3	4	5	6	7
Prepoznajem važnost odnosa s javnošću i medijima	1	2	3	4	5	6	7
Znam što su volonteri i koja je njihova važnost	1	2	3	4	5	6	7

Znam što znači pojmovi volonterstvo i vještina	1	2	3	4	5	6	7
Znam za razliku između volonteerske i vještine	1	2	3	4	5	6	7
Znam koji su tipovi volonteerskih aktivnosti i vještina	1	2	3	4	5	6	7
Znam kako biti volonter/ica	1	2	3	4	5	6	7
Prepoznajem pravila poslovanja i značaj poduzetničkih aktivnosti	1	2	3	4	5	6	7
Znam što znači dati i primiti konstruktivnu povratnu informaciju	1	2	3	4	5	6	7

4. Faza 1 - kako se osjećate dan/ima dok ste?

4.1. Faza 2 - kako se osjećate u odmoru na sudjelovanje u projektu, odmoru kao član ove grupe mladih volontera?

4.2. Faza 3 - kako se osjećate u odmoru na sudjelovanje u projektu, odmoru kao član ove grupe mladih volontera?

(X - sam oslađi na 3 odgovore za svaki red - ukupno 5 odgovora)

volonteerski	☐	dobro
oslađi na 3 odgovora	☐	Što ja odgovoriti
oslađi na 3 odgovora	☐	oslađi na 3 odgovora
oslađi na 3 odgovora	☐	oslađi na 3 odgovora
oslađi na 3 odgovora	☐	oslađi na 3 odgovora

5. Drugi mladi duževni grupe kojima pripadate kao?!

5.1. Faza 2: **Što misliš da drugi mladi grupe mladih volontera u ovom projektu vide kao?**

(X - sam oslađi na 3 odgovore za svaki red - ukupno 5 odgovora)

volonteerski	☐	dobro
oslađi na 3 odgovora	☐	Što ja odgovoriti
oslađi na 3 odgovora	☐	oslađi na 3 odgovora
oslađi na 3 odgovora	☐	oslađi na 3 odgovora

6. Koje su tri najveće vrijednosti koje kao princip u volonteerskoj?!

(1 - potpuno nevažno, 4 - nitko važna, 7 - iznimno važna)

duževna moć - preuzimanje duževnih odgovornosti	1	2	3	4	5	6	7
duževna moć - preuzimanje odgovornosti	1	2	3	4	5	6	7
duževna moć - preuzimanje odgovornosti i znanja	1	2	3	4	5	6	7
volonteerski - imati utjecaja na druge i stajati	1	2	3	4	5	6	7
duževna volonteerski i volonteerski i znanje	1	2	3	4	5	6	7
moć i utjecaj - volonteerski i volonteerski i znanje	1	2	3	4	5	6	7
duževna volonteerski - preuzimanje odgovornosti i znanje i volonteerski	1	2	3	4	5	6	7
volonteerski i rad u zajednici i volonteerski i znanje	1	2	3	4	5	6	7
volonteerski i rad u zajednici i volonteerski i znanje	1	2	3	4	5	6	7
volonteerski i rad u zajednici i volonteerski i znanje	1	2	3	4	5	6	7
volonteerski i rad u zajednici i volonteerski i znanje	1	2	3	4	5	6	7

različično s privedom	1	2	3	4	5	6	7
obsevrne sklopih s literaturobent	1	2	3	4	5	6	7

Dodatna pitanja o zadovoljstvu na 2. fazi (izbaki s edukativnih radionica)

7. Projeatni s kaaji sli mjedi zadovoljan/a sa svim elementima projekta?
 (1 – nikad zadovoljan/a, 4 – nitl zadovoljan/a, nitl nezadovoljan/a 7 – izrazito zadovoljan/a)

Tematika edukativnih radionica	1	2	3	4	5	6	7
Dobrovenit iznajdeni informacijama	1	2	3	4	5	6	7
Načinom rada na edukativnim radionicama	1	2	3	4	5	6	7
Voditeljima/cama edukativnih radionica	1	2	3	4	5	6	7
Opisanim, drugim volonterima i volonterkama	1	2	3	4	5	6	7
Svojim radničarima/cama koordinatorkama	1	2	3	4	5	6	7

8. Kako bi jednom riječju opisao/la iskustvo sudjelovanja na edukativnim radionicama?

Dodatna pitanja o zadovoljstvu na 3. fazi (na kraju volonterke sklopi)

9. Projeatni s kaaji sli mjedi zadovoljan/a sa svim elementima projekta?
 (1 – nikad zadovoljan/a, 4 – nitl zadovoljan/a, nitl nezadovoljan/a 7 – izrazito zadovoljan/a)

Tematika edukativnih radionica	1	2	3	4	5	6	7
Dobrovenit iznajdeni informacijama	1	2	3	4	5	6	7
Načinom rada na edukativnim radionicama	1	2	3	4	5	6	7
Voditeljima/cama edukativnih radionica	1	2	3	4	5	6	7
Opisanim, drugim volonterima i volonterkama	1	2	3	4	5	6	7
Svojim radničarima/cama koordinatorkama	1	2	3	4	5	6	7
Vlastitim doprinosom	1	2	3	4	5	6	7
Načinom i organizacijom rada na terenu	1	2	3	4	5	6	7
Motivacijom i opredjeljenošću na volonterke sklopi	1	2	3	4	5	6	7
Voditeljima/cama iz udruge Surica i Liga	1	2	3	4	5	6	7
Radnom na volonterke sklopi	1	2	3	4	5	6	7
Priznanjem	1	2	3	4	5	6	7
Svojim doprinosom	1	2	3	4	5	6	7
Opisanim, drugim volonterima i volonterkama	1	2	3	4	5	6	7
Svojim radničarima/cama koordinatorkama	1	2	3	4	5	6	7
Motivacijom i organizacijom	1	2	3	4	5	6	7
Organizacijom radničarim aktivnošćima	1	2	3	4	5	6	7

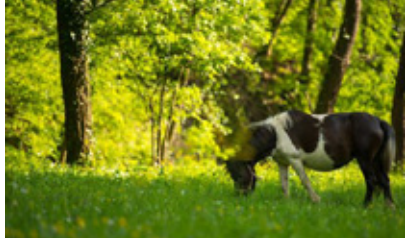
10. Kako bi jednom riječju opisao/la iskustvo sudjelovanja na ovom projektu?

KORIŠTENA LITERATURA

1. Milinković, D. i Jakl, Z. (2015): Priručnik za upravljanje volonterima u parkovima Hrvatske. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode , Zagreb.
2. Kamenko, J., Kovačević, M., Šehić Relić, L. (2016): Volontiranje - prilika za nove kompetencije: Vodič kroz inkluzivno volontiranje za organizatore volontiranja. Volonterski centar Osijek. Osijek.
3. Šimunković, G., Forčić, G., Milinković, D., Kamenko, J., Šehić Relić, L. (2014): Generacija za V - Zašto i kako organizirati volonterski program u školi? Volonterski centar Osijek. Osijek.
4. Zakon o volonterstvu. Narodne novine, 58/07, 22/13.
5. Djedović, M. (2016): Volonterski klub u domu za odgoj djece i mladeži - primjer inkluzivnog volontiranja. Diplomski rad. Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
6. The Health Benefits of Volunteering: Recent Research (PDF) – Research on the benefits of volunteering. (Corporation for National and Community Service) Authors: Jeanne Segal, Ph.D. and Lawrence Robinson. Last updated: December 2018.
7. Why volunteer? – The benefits of volunteering, including benefits to your career. (Timebank) Authors: Jeanne Segal, Ph.D. and Lawrence Robinson. Last updated: December 2018.

Posjećene mrežne stranice:

1. <http://pp-grabovaca.hr/volunteering/>, posjećeno 25. travnja 2019.
2. <https://www.unv.org/volunteerism-and-global-goals> , posjećeno 15. travnja 2019.
3. <https://www.unv.org/swvr/volunteering-tool-social-integration-cities>, posjećeno 19. travnja 2019.
4. <https://www.hcrv.hr/>, posjećeno 04. srpnja 2019.
5. http://ss-obrtna-tehnicka-st.skole.hr/upload/ss-obrtna-tehnicka-st/newsattach/594/Kurikul_2018.-2019_.pdf.pdf, posjećeno 05. srpnja 2019.
6. <https://www.helpguide.org/articles/healthy-living/volunteering-and-its-surprising-benefits.htm/> , posjećeno 02. svibnja 2019.
7. <https://www.unv.org/planofaction>, posjećeno 26. travnja 2019.
8. <http://unv-swvr2018.org/#sharing>, posjećeno 06. svibnja 2019.
9. <https://blogs.volunteermatch.org/engagingvolunteers/2019/03/27/when-a-volunteer-is-ok-but-not-ok/>, posjećeno 04. travnja 2019.

„Ne možemo uvijek mladima
pripremiti budućnost,
ali možemo mlade pripremiti
za budućnost“

Franklin Delano Roosevelt

„Volonteri ne dobivaju plaću
ne zato što ne vrijede,
već zato što su neprocjenjivi“

Sherry Anderson

UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIS I ODRŽIVI RAZVOJ

sunce

BIOKOVO

Park prirode
Nature Park

KRKA

Nacionalni park
National Park

TELAŠĆICA

Park prirode
Nature Park

**VRANSKO
JEZERO**

Park prirode
Nature Park

Liga za
prevenciju
ovisnosti

CENTAR ZA PSIHOLŠKU POMOĆ
I PRAVIŠTU U SRBIT